

USD
10,10 EEK

SEK
1,67 EEK

Euribor
4,880

ÄP indeks -0,44%
1498,89

Äripäev

PARIMA KUJUNDUSEGA AJALEHT 2007

Norma seisab mässajatega silmitsi

Norma väikeaktsionärid, kellele kuulub ligi kolmandik firma aktsiastest, nõuavad Norma juhilt **Peep Siimonilt** suuremat dividendi ja et ettevõtte ostaks neilt kuni kümnendiku aktsiaid tagasi turuhinnast ligi kaks korda kõrgema hinnaga. Norma nõukogu aktsionäride ettepanekut ei toetanud. ▶6

Kolmapäev, 7. mai 2008 | nr 88 (3574) | 22 kr

ARVAMUS

Meie kehvamate päevade pääste-rõngast, stabilisatsioonireservi ujutavad välismaised meremehed.

Peeter Saks,
BaltCap
Management
managing partner

▶23

BÖRS

201

miljardit dollarit ehk veidi üle kahe triljoni krooni on **Warren Buffetti** juhitava **Berkshire Hathaway** turuväärtus. Investeeringuguru usub, et krediidikriisi hullem osa on läbi.

LISAKS

EHITUS ▶18

Kortertermajas alusta pööningu väljaehitamist kaasomanike nõusolekust.

LISAKS

Firmavargad

Ülimalt lihtsa vangerdusega asendatakse firmajuhid nende enese teadmata petturitega

▶4-5, 22

Foto: Arno Mikkor

Medvedev võib rublale rammu lisada

Täna ametisse asuva Venemaa uue presidendi Dmitri Medvedevi üks esimesi suuri samme võib olla rubla revalveerimine, et ohjata kiiresti kasvavat inflatsiooni, mis kerkis aprillis 14,3 protsendile. ▶8

Kodu- ja tarbimislauenu võetakse vähem

Hansapanga teatel on aasta alguses võetud vähem nii kodu- kui ka tarbimislauene. Hansapanga arendus- ja analüüsijuhi Kersti Arro sõnul on majanduse jahenemine muutnud inimesed alalhoidlikumaks. ▶9

Jevgenia kasvatab poolt miljonit broilerit

Talleggi broilerifarmi tööjuhi Jevgenia Villo hoole all kasvab pool miljonit broilerit. "Kui inimene on närviline, lähevad ka linnud endast välja ja tekib kaos," peab ta oluliseks jääda tööl rahulikuks. ▶11

▶ Meelis Atonen, Eesti Posti nõukogu esimees

Riik võib Eesti Posti maha müüa

Kuna Eesti avab selle aasta lõpus oma postituru, oleks õige aeg leida postifirmale uus omanik, ütles eile Eesti Pos-

ti nõukogu esimees Meelis Atonen. Eesti Posti ootavad ees ka koondamised ja postkontorite arvu vähendamine. ▶7

aripaev.ee

Millised on eestlaste kruisiharjumused? ▶loe täna kell 15

ÄP PÄEVA NÄGU

**Neinar Seli ▲
usub konteineriäri tulevikku**

ASI Tallinna Sadam nõukogu eesotsas esimehe Neinar Seliga kiitis eile heaks plaani investeerida Muuga sadama laienduse esimesse etappi 860 miljonit krooni. Täiendav ala ja uus kai peaksid hakka- ma teenindama konteineri-

te vedu. Seli on veendunud, et konteinerite transport alles saab hoo sisse. Muidugi võib loodetud suurpartner Hiinast leida, et kauge Eesti sadam pole ikka õige koht sellise äri ajamiseks. Loode- tavasti võimalikud partnerid ei hüppa alt ära.

LENNUNDUS

Estonian Air läks eile üle e-piletile

Alates eilsest väljastatakse Estonian Airi kassades, kõnekeskuses ja internetis seniste paberpiletite asemel e-pileteid, teatas ettevõtte. Reisibürood hakkavad Estonian Airi lendudele e-pileteid väljastama kahe nädala jooksul. Reisile registreerimisel tuleb koos reisidokumendiga esitada kas paberpilet või e-pileti ostukinnitus.

AKTSIAD

Jaapani miljonär kinkis 61,1 miljonit

Jaapani miljonär ja holding'firma Seven & I Holdingsi rajaja Ito-Yokado otsustas teha oma alluvatele kingituse firma arengusse ja edusse tehtud panuse eest ja kinkis neile 61,1 miljoni dollari (617 miljoni krooni) eest ettevõtte aktsiaid, vahendas Newsru.com. 84aastasele miljonärile kuulus 2,2% ettevõtte aktsiastest. Seven & I Holdingule kuuluvad toiduainete säilitamise laod ning paar suuremat kauplust, vahendas Newsru.com. Ettevõtte pressiesindaja sõnul kinkis asutaja töötajate-

le aktsiad oma enda osalusest. Mees tegi sellega aktsionäri- deks 5000 firma töötajat.

AMETIVAHETUS

Peeter Raidla läks tööle Kruuda juurde

Ärimees Oliver Kruudale kuuluv ajakiri Ärielu kirjutab, et nendega liitus staarajakirjanik Peeter Raidla, kes lahkus Äripäevast tänavu märtsis. Raidla hakkab Ärielus koostama rikaste ja dividendisaajate edetabelit. Peeter Raidla, kes on kirjutanud ka mitmeid raamatuid Eesti ärimeestest, sai ajakirjanike ihaldusväärsima Bonnier'i preemia 2005. aastal. Ka Äripäev jätkab rikaste ja teiste huvitavate edetabelite koostamist edaspidi.

OKSJON

Pankrotistunud majad haamri alla

Tartu maakohtu pankrotihaldur müüb tänavu veebruaris pankrotistunud OÜ Tregore Vara Ülenurmel ja Tartus asuvad krundid ja majad avalikul kirjalikul enampakkumisel. Müüki pandud kinnisasjade alghind küünib ligi 17 miljoni kroonini, kirjutab Postimees.ee.

ÄP ÜKS KÜSIMUS

Eilne Äripäev kirjutab, et kõrgkoolide lõpetajatel on raske endale tööd leida.

Kas võtaksite tööle kõrgkooli lõpetanuid?

► Silva Tomingas, TEA Kirjastuse juht

Ma kindlasti võtaksin tööle ülikooli lõpetajaid. Praegu me lausa otsime selliseid. Otsime värskest lõpetanud juristi, keda oleksime nõus ka edasi veel koolitama. Alles eile võtsime kaks inimest tööle. Nii et kõik on suurepärane. Noored peaksid olema julged ja ise võimalusi otsima.

► Andres Allikmäe, Harju Elektri juht

Loomulikult, noored on väga teretulnud. Praeguses olukorras peaksid ülikoolid oma tulevikuplaanid korralikult läbi mõtlema. Ülikoolid peavad kas ühine- ma või muul moel oma tööd ümber korraldama. Ilmselt jääb tulevikus ülikoolilõpetajad vähemaks, kuid see meie valikuid ei vähenda.

► Indrek Pajuri, Glaskeki juhatuse esimees

Ja, suurima heameelega. Meil on väga vaitaalne üliõpilaskond. Värske vere sissetoomine suurt kogemust mittevajavatele ametitele on äärmiselt teretulnud.

► Andres Kurg, Tallinna vangla direktori asetäitja

Jah, loomulikult! Kui ma nüüd vaatan asja Tallinna vangla poolt, siis meie poole võib kindlasti ülikoolilõpetaja pöörduda.

Pank Sampo Pank peab SEB kava väljakutsuvaks

SEB kavatseb üle lüüa 30 000 klienti

SEB kuulutas eile välja pangateenuste hinnasõja, lootes aasta lõpuks konkurentidelt üle lüüa 30 000 klienti.

SEB jaepanganduse juht Riho Unt ütles aripaev.ee-le, et pank loodab teenuspakettidega aasta lõpuks konkurentide juurest ära meelitada 30 000 klienti.

SEB võttis kasutusele kuus igapäevapanganduse paketti, millest kolm võimaldavad 14protsendise intressiga krediitkaarti.

SEB äriarendusjuhi Mart Maasiku sõnul peavad nad kliendile kõige kasulikumaks Perepaketti, kuhu perepa saab kutsuda kuni seitse pere- liiget või -sõpra.

“Turu parima intressiga krediitkaardi saamiseks ei tule sisuliselt teha muud, kui olla võlgadevaba krediitkausta- ga ning tulla Nordea Panka,” kommenteeris Nordea jaepanganduse juht Olavi Pakkonen.

Nordea Topeltneto krediitkaardi aastane intressimäär kasutatud laenusummalt on kuld klientidele 10 protsenti, hõbeklientidele 12 protsenti ja kõikidele teistele 14 protsenti.

Hansapanga hinnangul pole teenuste paketeerimine aus lähenemine, sest on tavaklienti jaoks arusaamatu ning läbi- paistmatu.

Hansapanga jaepanga juht Ulla Ilisson ütles, et SEB paketeerimise otsus on ärimu- deli valiku küsimus. “Meie valik on teistsugune lähenemine, mis on kliendi jaoks paremini mõistetav.”

Anne Oja

► SEB jaepanganduse juht Riho Unt tutvustas eile kuut igapäeva- panganduse paketti. Foto: Andres Haabu

Sampo Panga personaal- ja jaepanganduse direktor Tõnu Vanajuur ütles SEB klientide ülelöömis kava kohta, et tegemist on kindlasti väga väljakutsuva eesmärgiga. “Leian, et pikaajalise klien- disuhte aluseks ei saa olla ainult kahekohalise intressiga tarbimislaenu ja kaarditoo- ted,” ütles Vanajuur.

ÄP NUMBER

14%

► intressiga krediitkaart on üks vahend, millega SEB loodab uusi kliente võita. Sellise intressiga kaarti võimaldatakse kuuest pangapaktist kolme kasutajatele.

Börs Likviidsuse kaotanud Tallinna börs valmistab üllatusi

Saja krooniga saab suurfirma väärtust 15% ja enamgi tõsta

Täielikult likviidsuse kaotanud Tallinna börsil jätkuvad kurioosumid, näiteks eile ligi tund enne börsi sulgemist oli Kalevi aktsiaga teh- tud kõigest üks tehing 219 krooni eest, mis kukutas aktsiat 9,68 protsenti.

Loomulikult mõjutab sää- rane kukkumine ka börsi- indeksit, OMXT oligi 0,2% mii-

nuspoolel. Kui kellelgi on üle- liigne sada krooni ja tahtmist suurfirma väärtust 15 prot- senti või enamgi tõsta, on see praegu võimalik. Kui panna turuhinnaga ostuorder kas või ühele Kalevi aktsiale, lendab aktsia hind kohe 21,9 krooni- ni 25,8 kroonile. Nimelt on just nii palju parim ostuorder. See tähendaks siis aktsiale ligi 20% tõusu!

aripaev.ee

ÄP NUMBER

9,68

► protsenti kukutas Kalevi aktsiat eile vahetult enne börsi sulgemist 219 krooni eest tehitud tehing. Rohkem eile Kalevi aktsiaga tehinguid ei tehtud.

TULETÖKKEUKSED

kinema WWW.KINEMA.EE
TEL. 659 9166

AKNAD TALLINN, Kotka 26, tel.: 613 76 44, info@vpaknad.ee
TARTU, Väike-Kaar 41b, tel.: 738 02 07, tartu@vpaknad.ee
VÖRU, Lembitu 2a tel.: 78 21377, marju@vpaknad.ee **www.vpaknad.ee**

PLASTIKVÄLISUKSED Löögi- ja keskkonnakindlast plastikust toodetud ukSED on üha hinnatumad ja populaarsemad.

GARAAŽIUKSED „TERMO“ — MUGAVAD JA MODERNESED

2,5x2,0m alates 10000 eek

4. JUUNI

SAKU SUURHALL

Show ja kontsert

PILETID NÜÜD MÜÜGIL

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ning Statoilides üle Eesti

LIVE NATION

POSTIMEES

JCDecaux

4

UUDIS

Petturid trügivad firmade

Puksitud välja oma firmast

Ap
Koit Brinkmann
koit.brinkmann@aripaev.ee

Pinnale on kerkinud hulgaliselt juhtumeid, kuidas viimase kuu-poolteise jooksul on firma juhatuse liige pettuse teel talle enesele teadmata oma kohalt kõrvaldatud ja petturitega asendatud.

Enamasti on tegemist ühemehe-osaühingutega, kus omanik on ise ka juhatuse liige ning paljud kuulevad asjade seisust alles ajakirjanikult. Skeem ise on geniaalselt lihtne ning selle elluviimiseks kasutatakse ühesugust käekirja.

Restoranide köökide planeerimisega, koolituse ning catering'iga tegeleva firma Baltic Resurs OÜ omanik ning juhatuse liige Carlos Antonio Leon Montero on üks nendest, kes talle kuuluva firma juhatuse liikme kohalt minema löödi. Saame Monteroga kokku ühes vanalinna restoranis, kus ta parasjagu kööki sisustada aitab. Lühemat kasvu tõmmu mees on Eestis elanud 15 aastat ning räägib väga head eesti keelt.

"Avastasin pettuse kogemata. Tahtsin firma kaardiga poes maksta, kuid selgus, et kaart on kinni pandud. Pangas avastasin, et keegi Jürisoo-nimeline mees on minu asemel juhatuse liikmeks saanud. Ta oli firma vana konto kinni pandud ning uue avanud," räägib Montero. Mehe õnneks ei jõutud uut kaarti pangast välja võtta, mistõttu on firma arvel raha alles.

Võltsitud allkirjaga vallamajja

27. veebruari päeval astusid Vasalemma vallasekretäri Ulvi Pallase uksest sisse Antsla valla elanik Jaanus Jürisoo ning Tallinna mees Raido Raaga. Meeste sooviks oli, et vallasekretär kinnitaks nende allkirjade õigsust äriregistrile tehtud avaldusel.

"Kahekesi käisid sel päeval. Jürisoo oli vähese jutuga, pea-

aegu ei rääkinudki midagi – selline lihtne Võrumaa mees. Teine oli krapsakam," kirjeldab Pallase. Ühel olid kolme ja teisel nelja firma avaldused kaasas.

Kas vallasekretärele see kahtlasena ei tundunud? "Minna kinnitan ainult allkirju," selgitab Pallase. Lisaks on notariaalmärke juures lause, et avaldatud faktid ei ole kontrollitud.

Vallamajast saadud templitega paberid ning võltsitud allkirjadega juhatuse liikmete vahetamise osanike otsused näpus, läksid mehed äriregistrisse, kus muudatused probleemideta sisse kanti.

Kui Montero pettuse avastas, oli tema esimene mure, kuidas kiiresti vabaneda võõrast juhatuse liikmest. Äriregistrisse asja selgitama minnes, kästi tal juhatuse liikme vahetuseks minna notari juurde. "Ja Jürisoo ei pidanud minema," imestab ta.

Äriregistri soovitusel tegi Montero läbi siiski lihtsama tee ehk täpselt samamoodi nagu Jürisoo läks ta paberitega Vasalemma vallasekretäri juurde ning sealt tagasi äriregistrisse ning tänaseks on Montero uuesti oma firma juhatuse liige.

Pettute nimekiri on pikk

Et tegemist ei ole üksiku juhtumiga, vaid üsna laialdase petuskeemiga, selgub loo tegemise käigus.

"Loomulikult ei tea ma sellist inimest. Mis ma nüüd tegema pean," imestab Aleksandr Bondarets, kui kuuleb, et tema firma Ixtlar juhatusele on ilmunud keegi Raido Raaga.

"Pole võimalik!" hüüatab Actual Invest OÜ omanik ning äriregistri järgi kuni 2. aprillini juhatuse liige olnud Kadi Liiv telefoni.

OÜ Artjata omanik ning samuti kuni 2. aprillini juhatuse liige olnud Aivars Augustinaks ei saa algul arugi, millise Jürisooost ajakirjanik talle räägib. Lubab siis minna äriregistrisse ning majanduspoliitise asja selgitama.

Vasalemma valla notariaaltoimingute kaustast tuleb välja, et 4. märtsil käis vallasekretäri juures portsu avaldus-

► **Baltic Resurs OÜ omaniku ning juhatuse liikme Carlos Antonio Leon Montero kõrvaldasid petturid juhatuse kohalt, kuid kaval mees vastas neile samasuguse vangerdusega.**

Foto: Veiko Tõkman

Palun teha Baltic Resurs OÜ

1. Kustutada registrikaardi n
2. Kanda registrikaardile osa
- Jaanus Jürisoo, ik 3791218
- Juhatus liige kinnitab, et tal
3. Lugada osatühingu aadress

J. Jürisoo
Jaanus Jürisoo

"Juhatajatel" mustad plekid küljes

Uutel juhatuse liikmetel on kirju taust – kaheksa klassi haridust ning aastaid istumist Murru vanglas.

Eelmise aasta veebruaris mõistis Viru maakohus kaheksa klassi haridusega 1983. aastal sündinud Ergo Ivanovi süüdi alkoholi varguses laost. Koos kaaslasega laotöölisena leiba teeninud mehed kõrvaldasid 145 000 krooni eest alkoholi. Karistuseks määrati venekeelses tutvumis- ja suhtlusportaalis limpa.ru Ergonaator Ivanovi nime all tuntud mehele kolmekuuline vangistus tingimisi aastase katseajaga. Por-

taalis nimetab Ivanov oma elukohaks Soome.

Kohtutäituri huviorbiidis on 1985. aastal sündinud Raido Raaga, kes on koos täitekuludega võlgu Põhja politseiprefektuuri liiklusjärelvalve osakonnale ligi 14 000 krooni. Aasta tagasi määras Harju maakohus mehele 24 päeva aresti liikluseeskirjade rikkumiste eest.

Veelgi värvikam tegelane on 1985. aastal sündinud Jevgeni Moskaljov. Veel aasta eest Murru vanglas varguse, väljapressimise, röövimise ja dokumendi rikkumise eest kolme ja poole aasta pikkust karistusega is-

tunud Moskaljovi iseloomustamiseks on ennetähtaegse vabastamise taotluses kirjas, et vangistuse aja jooksul on mehel 26 distsiplinaarrikkumist. Moskaljov ei olnud vangistuse ajal olnud hõivatud ei tööga ega ka õpingutega. Kokku on meest kriminaalkorras karistatud kolmel korral.

1979. aastal sündinud Jaanus Jürisoo on pärit Antsla vallas Võrumaalt. Vallast saadud andmetel pidi mees Soomes töötama, samuti otsivat teda kohtutäitur taga.

Kõigi nelja mehe äriregistrile antud mobiiltelefonide numbrid ei ole kasutusel.

ÄP TSITAAT

Firmade põhikirjad on liiga üldsõnalised, juhatuse liikmetele on jäetud suured volitused.

Rocco Ots, Põhja politseiprefektuuri majanduskuritegude talituse ülemkomissar

juhatusse

ÄP TASUB TEADA

Kuidas saada mõne vabalt valitud firma juhatuse liikmeks

► Vali välja osaühing, soovitatavalt ühemehefirma, kus omanik on ise ka juhatuse liige. Mida vähem omanikke ja juhatuse liikmeid, seda väiksem on võimalus kohe vahele jääda.

► Koosta ainuosaniku otsus juhatuse liikme väljavahetamiseks ning võttsi sellel allkirja.

► Koosta avaldus äriregistri registreerimise muudatuste tegemiseks. Mine selle avaldusega mõne valla sekretäri juurde, kes kinnitab avalduse all sinu allkirja õigsust.

► Nende kahe paberiga mine äriregistrisse, kus sind kantakse uueks juhatuse liikmeks sinu valitud firmas.

► Edasi võid firma pangarvetega majandada. Samuti võid väljastada fiktiivseid arveid või tellida kaup, jättes nende eest maksamata. Võimalusi on palju.

Allikas: Äripäev

ÄP STATISTIKA

Neli petturit sai kuuga paarikümne firma juhiks

► juhatuse liikmeks saamise (olemise) aeg 2008. a

JAANUS JÜRISOO

Egoter OÜ	31.03
Baltic Resurs OÜ	01.04–24.04
OÜ Centeris	01.04
Actual Invest OÜ	02.04
OÜ Artjata	02.04
Filareta OÜ	03.04

RAIDO RAAGA

Ixtlar OÜ	20.03
OÜ Konmaris	20.03
OÜ BioTek	24.03
OÜ TeksakoGrupp	24.03
Fortel Invest OÜ	26.03
OÜ NICE-NICK	26.03
OÜ Raderra	26.03
Woodwise OÜ	26.03

ERGO IVANOV

OÜ Oskustehnika	12.03
OÜ Sikonor	12.03
Finnla OÜ	14.03
complete nutrition OÜ	17.03
OÜ Dakridium Invest	18.03
OÜ Uniter Ehitus	26.03
OÜ Plio Invest	26.03–25.04

JEVGENI MOSKALJOV

OÜ Novemedia	09.04
Spenser Holding OÜ	09.04
Torpedo OÜ	09.04
OÜ FER Veod	14.04

ÄP LOE ÄRIPÄEVAST

"Kuidas ärandada ühemehefirmat"

► lk 22 tänane juhtkiri

ÄP KOMMENTAAR

MINISTEERIUMI SEISUKOHT

Juba aastaid on olnud võimalik vahetada äriregistrisse kantud juhatuse liikmeid ilma notariaalselt tõestatud osanike otsuseta. See oli seadusandja teadlik valik, et osaühingute tegevus ei oleks liiga jäik.

Justiitsministeeriumile on hiljaegu teatavaks saanud, et väidetavasti on osaühingute juhatuse liikmeid vahetatud osanike teadmata. Kuna dokumendi, sh koosoleku protokollil võltsimine on kuritegu, siis oleme suhelnud politseiga, et hinnata probleemi ulatust ja aidata kaasa kurjategijate tabamisele.

Üks lahendusi oleks keh-

testada nõue, et sellised osanike koosoleku otsused, millega valitakse või kutsutakse tagasi juhatuse liikmeid, peavad olema notariaalselt tõestatud.

See küll praktiliselt väljastaks otsuste võltsimise, kuid ettevõtluskeskkonna paindlikkuse seisukohalt oleks sel negatiivsed tagajärjed.

Juhatuse liikme kandemutamine nõuaks senisest tunduvalt rohkem aega ja raha, mis omakorda võib põhjustada koosoleku protokollide võltsimisega sarnaseid ohte: kui osaühing ei saa registrisse kantud juhatuse liikmete andmeid piisavalt kiiresti muuta, siis või-

malda see registrisse kantud pahatahtlikel juhatuse liikmetel olukorda ära kasutada.

Oleme kaalunud ka lahendust, et äriregister võiks saata ühinguga seotud isikutele (osanikud, juhatuse liikmed jt) informatiivsel eesmärgil e-kirjaga teateid, kui juhatuse liikmete andmed registrikaardil muutuvad.

Lõpetuseks kutsub justiitsministeerium kõiki inimesi, kellel on infot taoliste juhtumite kohta, kindlasti politseisse pöörduma.

Külliki Puusilla, justiitsministeeriumi eraõiguse talituse nõunik

Husqvarna

Mitte ainult karud ei oota kevadet!

On teada fakt, et kõikidel Husqvarna niidukitel on kergelt käivituvad vastupidavad ja võimsad mootorid. Käesoleva hooaja suurimaks uudiseks on uue DOV-tehnoloogiaga mootorid. Neid on veelgi lihtsam käivitada, need töötavad märgatavalt vaiksemalt ning tekitavad varasemaga võrreldes oluliselt vähem vibratsiooni.

Husqvarna 3-süsteemsed muruniidukid

Husqvarna 3-süsteemsetel muruniidukitel saad valida kogumise, peenestamise või külväljavise funktsiooni. Reguleeritava kõrgusega käepide, kuullaagritel rattad ja mõnedel mudelitel veevoolikuühendus hõlpsaks puhastamiseks. SV tähistusega mudelid on iselikuivad ja varustatud sujuvalt reguleeritava veokiirusega.

Ostuga kaasa Husqvarna bekikäärid, umbrohujuuri ja oksalõikur.

KOLM ÜHES

- kogumine
- peenestamine
- külväljavise

Profidde varustus, välitöödel vältimatu.

Küsi täpsemalt oma Husqvarna edasimüüjalt. www.husqvarna.ee

Hörmanni toodetega olete teistest alati ühe sammu võrra ees!

HÖRMANN

Tõstused • Uksed • Ajamid

Rohkem informatsiooni:

www.hoermann.com

Tasuta info telefonil: 800 5500 • Faks: 6 105 085 • info.ee@hoermann.com

6 UUDIS

Mäss Norma pardal

Norma aktsionärid esitavad nõudmisi

Äp
Annika Matson
annika.matson@aripaev.ee

Äp
Katre Pilvinski
katre.pilvinski@aripaev.ee

Ligi kolmandikku Normast esindavad väikeaktsionärid nõuavad, et ettevõtte ostaks neilt kuni kümnendiku aktsiaid tagasi turuhinnast ligi kaks korda kõrgema hinnaga ning maksaks 5 krooni asemel dividendideks ligi 20 krooni aktsia kohta.

Norma väikeaktsionäridest institutsionaalsed investorid on seisukohal, et firma praegune dividendipoliitika hävitab ettevõtte väärtust aktsionäride jaoks, eriti väikeaktsionäride jaoks, kel puudub juurdepääs Norma sularahale.

Investorid kirjeldavad Norma juhile Peep Siimonile saadetud kirjas, et neile kuuluvad fondid omavad kokku 31,825% ettevõttest ning nad tahavad tähelepanu pöörata tohtule rahahulgale, mis seisab Norma kontodel lihtsalt jõude.

Investorid: me pole rahul, et raha lihtsalt seisab

“Meie oleme investeerinud turvavõõde tootmise ärisse ja usume selle potentsiaali, samas ei ole me rahul, et meie investeeritud raha hoitakse lihtsalt kontodel või madala tootlusega finantsinstrumentides. Kapital ei ole vabalt saadaval ja sellega kaasnevad kulutused,” kirjutavad fondijuhid Normale saadetud kirjas.

Samas nendivad nad, et võib muidugi vaielda selle üle, kas tasub hoida suurt hulka vaba raha kontodel, sest äkki on ettevõttel plaanis laiendada varsti oma tegevust või osta mõni teine firma, kuid ettevõtte saab

raha kaasata ka võlakirjaemissiooniga või lastes välja uusi aktsiaid. Samuti saab ülevõetava ettevõtte eest tasuda omi aktsiaid vastu andes.

“Ei ole mingit vajadust hoida suurt hulka vaba raha aastaid deposiidis,” lisasid eksperdid.

Dividendiks küsitakse 19,56 krooni

Investorid olid teinud arvutuse, et kui Norma maksaks ühe aktsia kohta 19,56 krooni dividendideks, läheks väljamaksmisele kokku 258 miljonit krooni, sellelt tuleks tulumaksu riigile maksta ligi 69 miljonit krooni. Üle 175 miljoni krooni läheks maksma veel aktsiate tagasiostmise programm.

Kokku oleks Norma kulu 502 miljonit krooni, mis oleks aga ikkagi vähem, kui on ettevõttel praegu vaba raha – 540 miljonit krooni.

“Ei tasu oodata suuremate dividendide väljamaksmisega veel aastat, et tulumaks alaneks protsendi võrra, sest alates 2009. aastast läheb tulumaksustamisele ka aktsiate tagasiostmine,” kirjutasiid fondijuhid.

Eile teatas Norma, et ettevõtte nõukogu ei toeta aktsionäride ettepanekut.

Siimon: igauks on väljas oma huvide eest

“Igauks seisab oma huvide eest ning kogu raha ettevõttest välja võtta võib mõnele aktsionäri hea mõtte tunduda,” ütles Norma juhatuse esimees Peep Siimon.

Norma juhatuse liige Ülle Jõgi ütles, et veebruaris tegid Norma väikeaktsionärid sama ettepaneku, kuid nõukogu ei toetanud seda siis ega näe põhjust otsust muuta ka praegu.

► Norma juhile saadetud nõudmistele kirjutas teiste fondijuhtide hulgas alla ka Gild Arbitrage'i juhatuse liige Janis Springis.

Foto: Veiko Tõkman

Äp KES ON KES

Norma juhatuse esimehele saadetud kirjale alla kirjutanud

- Janis Springis (Gild Arbitrage)
- Kustaa Äimä (Danske Capital)
- Aivaras Abromavicius (East Capital)
- Mehis Raud (Trigon Capital)
- Harvey Sawikin (Firebird Management LCC)

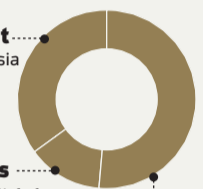
Äp VÕRDLU

Aktsionärid nõuavad pakutavast kuus korda rohkem raha

► Norma dividendimaksed mln kroonides

Väikeaktsionäride soov kokku 502 aktsiate tagasiost

133 kr aktsia kohta kuni 10% aktsiatest

tulumaks dividendidelt

dividendid 19,56 kr aktsia kohta

Norma poolt pakutav kokku 83,5

tulumaks dividendidelt

dividendid 5 kr aktsia kohta

Allikas: Äripäev

Äp KOMMENTAAR

Ettepanekust ei loe küll välja, kas väikeaktsionärid soovivad, et firma omandaks oma aktsiaid kõigilt proportsionaalselt, aga arvan, et nii on seda mõeldud. Sel juhul oleks tegemist lihtsalt kapitali tagastamise teise vormiga alternatiivina dividendide maksmisele. See tähendaks, et tulumaksukohustus lükataks kapitali kasvu kaudu ettevõttelt aktsionäri kaela. Kuna nõukogu on selgelt väljendanud oma mitte-nõustumist ettepanekuga, siis pole Autoliv sellega nõus ning see ettepanek kindlasti üldkoosolekul läbi ei lähe.

Usun, et ka need väikeaktsionärid saavad sellest väga hästi aru. Arvatavasti on nende peamine eesmärk siiski juhtida tuumikompaniku tähelepanu ebaefektiivsele bilansistruktuurile ning survestada Autolivi lähemal ajal selles suhtes midagi ette võtma. Arvan, et aktsia hinnale sellel ettepanekul oluline mõju puudub.

Sander Danil, Hansapank Marketsi analüütik

www. .ee

silmaalaser silmaarstide konsultatsioonid nägemise korrektsioon laseriga kae operatsioonid telefon 602 5380 www.silm.ee

KAUBANDUS

Rimi plaanib haarata liidripositsiooni

Rimi Eesti Foodi tegevjuhi Egdar Sesemanni sõnul plaanib Rimi saavutada aasta lõpuks kasvava turuosa ning haarata turul liidripositsiooni. Praegu on Rimi Eesti Foodil kokku 75 000 m² müügipinda, kolme aasta jooksul plaanitakse see suurendada 125 000 ruutmeetri.

Sel ja järgmisel aastal plaanitakse avada 5–6 uut Rimi Hypermarketit, 15–20 uut Rimi Supermarketit ning 8–10 uut Säästumarketit.

KOHTUASI

Spacecom jäi kohtus õigusele

Harju maakohtu määruse kohaselt ei ole Eesti Raudtee oma tegevusega kahjustanud konkurente, sealhulgas transiidirimees Oleg Ossinovskile kuuluvat ettevõtet Spacecom, teatas konkurentsiamet. Spacecom esitas konkurentsiametile kaebuse, milles märkis, et Eesti Raudtee üritab turgu valitseva ettevõtjana ettevõtte seisundit kahjustada. Toona leidis Spacecom, et Eesti Raudtee müüb veeteenust niivõrd madala hinnaga, et nemad ei suuda temaga konkureerida. Konkurentsiamet leidis, et Eesti Raudtee ei ole konkurente kahjustanud. Spacecom pöördus õiguse ja lule seadmiseks Harju maakohu poole. Kohus aktsepteeris konkurentsiameti seisukohti täies ulatuses.

PANK

Šveitsi suurpank UBS teenis hiigelkahjumi

Šveitsi suurpank UBS teenis tänava esimese kvartaliga tohutu kahjumi – 11,5 miljardit Šveitsi franki ehk 110 miljardit Eesti krooni. Ettevõtte oli 1. aprillil kvartali kahjumiks hinnanud 12 miljardit franki, kirjutas di.se. Tulemuses annavad tooni hapuks läinud laenud, mida oli 200 miljardit dollarit ehk ligi 200 miljardit krooni. Ka see vastas panga varasemale prognoosile.

UBS on Euroopas praegu USA laenukriisi tõttu enim kannatanud pank. Ettevõtte kavatses investeerimispankanduse divisjonis töötajate arvu vähendada kuni 12% võrra, mis teeb kokku 2600 kohta. Kokku kavatses pank koondada 5500 inimest. Bloombergi kaotas UBS juba möödunud aasta lõpul 1500 töökohta.

TULEMUS

Eskaro andis käibes ja kasumis järele

ASi Eskaro selle aasta kolme esimese kuu realiseerimise netokäive oli 38,7 miljonit krooni ning kasum majandustegevusest 0,3 miljonit krooni. Ettevõtte möödunud aasta sama perioodi realiseerimise netokäive ulatus 46,1 miljoni kroonini ning kasum majandustegevusest oli 5,7 miljonit krooni. AS Eskaro toodab kodu- ja ehituskeemiakaupu, lakke ja värve.

Side Eesti Postis võiks 4100 inimese asemel töötada 3500

Müügitõtteid mõlgutav Eesti Post valmistub koondama

Eesti Posti ootavad ees koondamised, postkontorite arv väheneb frantsiiskontorite arvel ja riik võib Eesti Posti maha müüa.

“Kui nüüd turg avaneb ja konkurents niikuinii tuleb, oleks õige hetk leida omanik-firma,” ütles Eesti Posti nõukogu esimees Meelis Atonen eile ja lisas, et ta pole õige isik sellest pikemalt rääkima, sest lõpliku otsuse hinna ja ostja suhtes teeb valitsuskaliteerioon.

Atoneni sõnul ei suuda ainult ühe riigi keskne postiettevõtte rahvusvaheliste postifirmadega hinnas konkureerida.

Eesti Posti juhatuse liikme Ahti Kallaste sõnul valmistub ettevõtte koondamisteks. “Koondamistelained ei lähe ka meist mööda,” rääkis Kallaste. “Esimese nimekirja on saadetud ametiühingule kooskõlastamiseks.”

Koondamine ei puuduta kirjajakandjaid, vaid mitmesuguseid spetsialiste, keskastmejuhte ja administratsiooni töötajaid. Praegu töötab Eesti Postis 4100 inimest. “Mis seal salata, mõistlik oleks 3500 inimest,” kommenteeris Eesti Posti juht Aavo Kärmas.

Eesti Posti postiteenuste divisjoni juht Jaan Vainult ütles, et postifirma moosib praegu kohalikke omavalitsusi, et nad võtaksid postiteenused oma katuse alla, näiteks raamatukokku. Vainult sõnul

► Postkontor hakkab ajalukku vajuma, postitoimetusi saab edaspidi ajada hoopis poenurgas või raamatukogus.

Foto: Veiko Tõkman

pole neile oluline, kus frantsiisvõtja postiteenust osutab, olgu see või saakaater.

Kallaste sõnul oleks eelistatud frantsiispartner kauplus, sest võrreldes saakaatri meestega oskavad kaupmehed paremini rahalist arvestust pidada.

BNS kirjutas, et algne plaan jätta Eesti Posti omandusse 100 postkontorit on muutunud ja Kallaste sõnul tundub praegu, et ettevõttel võiks olla umbes 50 enda postkontorit.

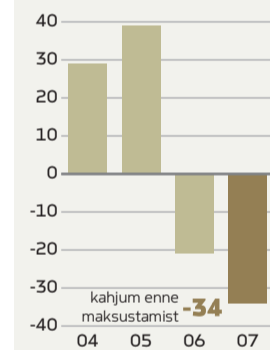
Viimase poole aastaga jäi Eesti Posti senisest 17 lepingupartnerist alles neli. Suuremas osas olid need kauplused, mis klientide puudusel ukseid sulgesid.

Anne Oja

ÄP VÕRDLU

Eesti Post on kahjumisse vajunud

► kasum mln kroonides

Allikas: AS Eesti Post

ÄP NUMBER

495

► postkontorit on Eesti Postil kogu riigi peale kokku.

ÄP TAUST

- Euroopa Liit käsib liikmesriikidel avada postiturud 2010. aasta lõpuks.
- Eesti avab kirjasaadetiste turu 2008. aasta lõpuks.
- Konkurents toimib juba kulleriteenuste, otseposti, perioodika laialikande alal.
- 50 grammi kaaluvaid lihtkirju tohib praegu laiali vedada ainult Eesti Post.

Sadam Laienduseks kulub kaks aastat Tallinna Sadam investeerib 860 mln kr

ASi Tallinna Sadam nõukogu kiitis eile heaks 860 miljoni krooni suuruse investeringu Muuga sadama idaosa laienduse esimese etapi väljaehitamiseks.

ASi Tallinna Sadam nõukogu esimehe Neinar Seli sõnul on vaja globaalsetes tarneahelates konkureerimiseks uusi tooteid ja teenuseid. Neid mõjudeid, mis domineerisid transiitvedude kasvul veel lähimenevikus, enam pole. “Rahvusvahelises kaubavahetuses Läänemere regioonis tuleb arvestada peamiselt konteinerite veo ja sõidautode transiidiga,” märkis Seli.

Seli sõnul kulub laienduse väljaehitamiseks kaks aastat. Kui Hiina partneritega läbirääkimised edenevad, nende soovid ja nõudmised selginevad ning lepatakse kokku, kes täpselt millesse investeerib, siis on see piisav aeg, mille jooksul saab plaanidesse ka muudatusi teha.

Seli sõnul on ASi Tallinna Sadam nõukogu analüüsinud

ÄP MIS ON MIS

Muuga sadama idaosa laienduse esimene etapp

- 27 hektari suurune täiendav territoorium
- 400 meetri pikkune kailiin
- võimaldab käidelda kuni 500 000 TEUd konteinereid ehk 250 000 konteinerit pikkusega 40 jalga

konteinerivedude kasvuprognoose Läänemere piirkonnas ning on leidnud kuni 500 000 TEU konteineri käitlemiseks piisavaid garantiisid, et projektiga Tallinna Sadamas edasi minna. “See investering on suunatud nii Eesti kohaliku kui ka teiste Balti riikide konteineriturule üha kasvava nõudluse rahuldamiseks põhja-lõuna suunal,” lisas Seli.

Kogu Muuga sadama idaosa väljaehitamise projekti arutelu jätkab Tallinna Sadama nõukogu sügisel.

Mariliis Pinn

Usaldage säästueksperdi kogemusi!

SNORAS pank pakub teile raha kokkuhoiduks usaldusväärsset ja turvalist meetodit ning garanteeritud tulu - tähtajalise hoiuse eest intressi koguni kuni 7%.

Teie raha turvalise säilimise tagatiseks on hoiusekindlustus ning SNORAS panga 16 aastane kogemus finantsteenuste osutamisel klientidele Leedus ja välismaal.

Rohkem teavet võite saada, kui külastate meid SNORAS panga filiaalis Roosikrantsi t 17, Tallinn.

Tel.: +372 627 2971; +372 627 2976

SNORAS pank

8 UUDIS

ECD ESTCONDE-E

Ehitusfirma OÜ Estconde-E otsib oma meeskonda kogemustega

eelarvestajat,

kelle tööülesandeks oleks ehitushangete eelarvete koostamine ja alltöövõtjatega suhtlemine ehituspakkumiste koostamise ajal.

Ootame

professionaalset lähenemist püstitatud ülesannete lahendamisel ja analüüsimisel.

Pakume

konkurentsivõimelist töötasu, ametiautot ja sõbraliku kollektiivi toetust.

Muud tingimused kokkuleppel kandideerijaga.

Kandideerijate CV-d palume saata aadressil: ecd@estconde.ee või kontakteeruda telefonil +372 613 0501

merko

pakume tööd

PROJEKTI ARENDUSJUHILE

kes juhib arendusprojekte detailplaneeringu menetlemise algusest kuni kasutusloa saamiseni, vastutades igas faasis tellija rolli professionaalse täitmise eest. Projekti arendusjuhi ülesannete hulka kuulub ka projekteerimise juhtimine, konkursside abil sobiva arhitektuurilise ja tehnilise lahenduse leidmine, läbirääkimiste pidamine vastutavate ametkondade, teenustepakkujate ja seotud huvigruppidega, projekti ajagraafikute ning finantsplaanide koostamine, ehituse ajal projekti üldise järelevalve teostamine ning projekteerimis-, ehitus- ja müügimeeskonna koostöö koordineerimine.

Sobiv kandidaat

- omab ehitusalast kõrgharidust ja vähemalt 5-aastast töökogemust ehitusvaldkonnas;
- on projektjuhina juhtinud vähemalt 50 miljoni kroonise eelarvega objekti ehitust ja projekteerimist;
- julgeb vastutada, on hea läbirääkija, peab kinni lubadustest, suhtub töösse loovalt ja on valmis võtma initsiatiivi.

Kandideerimiseks palume saata CV e-posti aadressil ene.tyvi@merko.ee või täita personaliankeet kodulehel www.merko.ee hiljemalt 31. maiks 2008.a.

Täiendav info

Agnes Hansen Arendusdirektor

E-post: agnes.hansen@merko.ee Üldtelefon: 6 805 104

Äp NUMBER

14,3%

► tasemele kerkis aprillis inflatsioon Venemaal aastatagusega võrreldes. See on kiireim kasvutempo 2001. aastast.

200

► miljardi dollari väärtuses infrastruktuuriinvesteeringuid plaanib Venemaa valitsus eelolevaks 10 aastaks.

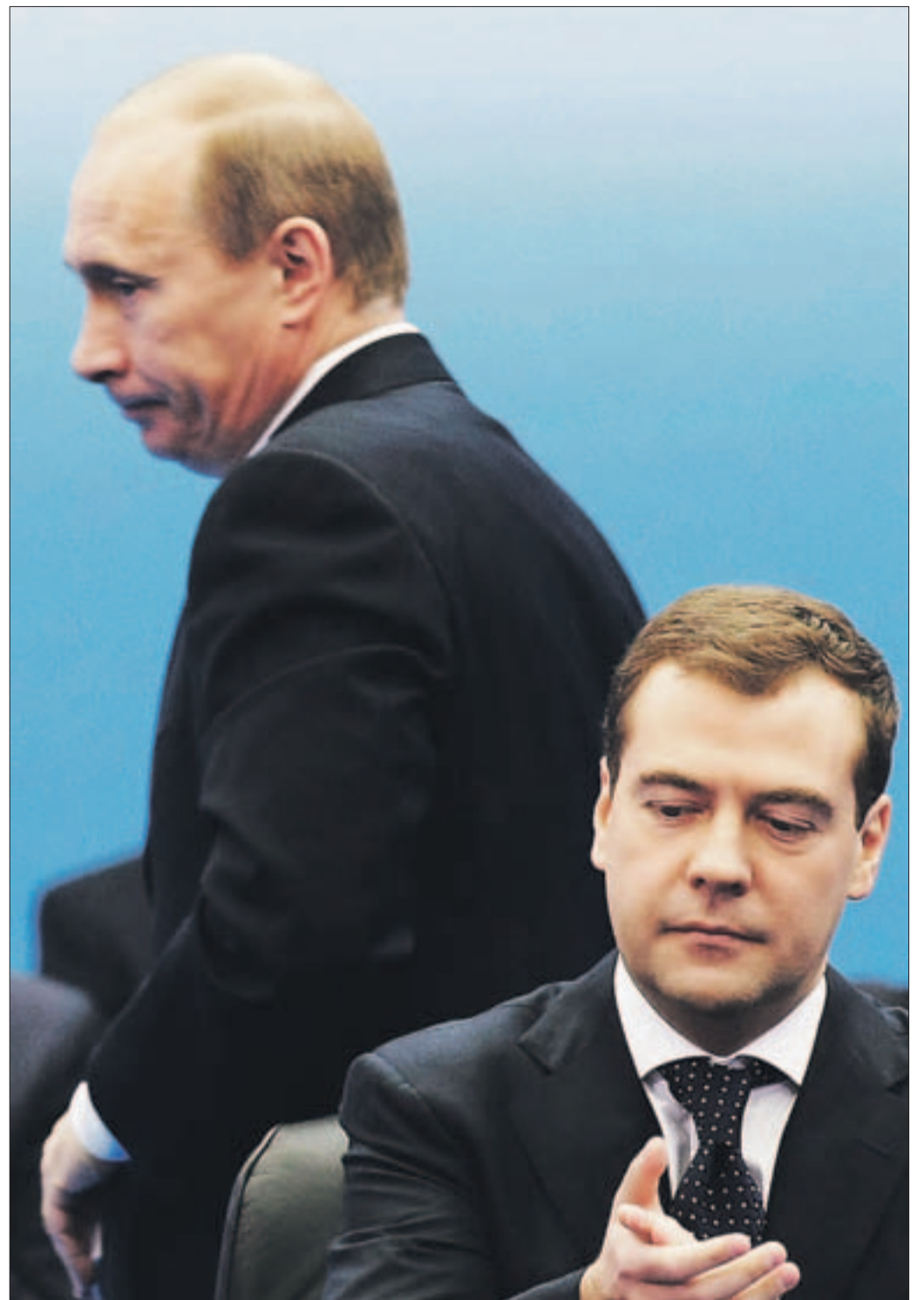
Äp TSITAAT

Rubla peab inflatsiooniprobleemist täiesti lahtisaamiseks tugevnema vähemalt 20 protsenti.

Vladimir Sokolov, VTB Bank Europe'i juhatuse liige

► Täna ametisse asuva Venemaa uue presidendi Dmitri Medvedevi üks esimesi otsuseid võib olla rubla revalveerimine.

Foto: All Over Press

Venemaa vajab kõvemat rubla

Kiirenev inflatsioon paneb valitsuse tegutsema

Äp Sirje Rank sirje.rank@aripaev.ee

Täna ametisse asuv Venemaa uus president Dmitri Medvedev võtab üle jõudsa kasvu, kuid kõrge inflatsioonitempoga majanduse, kus üks esimesi vajalikke samme võib olla rubla revalveerimine.

Mitmed välismaised investimispannad on juba soovitanud oma klientidel rublas pikaks minna ehk panustada tugevnemisele, sest tõhusamat vahendit inflatsiooni ohjamiseks Venemaa juhtkonnal praegu ei ole. Rahva rahulolematuse hinnatõusuga kasvab, seades ohtu riigijuhtide kõrge reitingud.

Aprillis kerkis inflatsioon Venemaal aastatagusega võrreldes 14,3 protsendile, mis on kiireim tempo 2001. aastast.

Tööraha pühal 1. mail protestisid üle riigi kümned tuhanded inimesed toidukaupade hinnatõusu vastu ning 24. maile on kavandatud autojuhtide suurem väljaastumine kõrge kütusehinna vastu. Bensiin on aasta algusest kallinenud 4,3 protsenti.

Hinnatõusud pahandavad

Küsitlused näitavad, et 2/3 venemaalastest ootavad Dmitri Medvedevilt eelkõige hinnatõusuprobleemi lahendamist. Statistika aga näitab juba, et toiduainetest on hinnatõus levimas majanduse muudesse sektoritesse.

Venemaa keskpank on tänavu kahel korral inflatsiooni ohjamiseks intresse tõstnud, kuid et laenuurud on alles vähe arenenud, ei andnud see erilist efekti.

"Praeguselt tasemelt ei saa inflatsiooni alla tuua üksi intresside abil," ütles agentuuri-

le Bloomberg Deutsche Banki analüütik Jaroslav Lissovolik. Pank prognoosib, et Venemaa keskpank pole muud võimalust, kui lasta rublal tänavu vähemalt 1,8-2 protsenti tugevneda. Samal seisukohal on Goldman Sachs ja Merrill Lynch. VTB Bank Europe juhatuse liikme Vladimir Sokolovi sõnul peab "rubla inflatsiooniprobleemist täiesti lahtisaamiseks tugevnema 20 protsenti".

Pank üritab kurssi hoida

Venemaa keskpank reguleerib rubla kurssi sellega, et ostab või müüb valuutat, et rubla 0,55 dollarist ja 0,45 eurost koosneva valuutakorvi suhtes stabiilne püsiks. Et kurss riiki tulvavate naftadollarite ja välisinvesteeringute tõttu liiga tugevaks ei läheks, tuli keskpank üksi aprillis soovitud kurssi hoidmiseks 20 miljardit dollarit osta. Ringlusesse

läinud rublad andsid uut hoogu inflatsioonile. Keskpank juhatuse aseesimees Aleksei Uljukajev tunnistas aprilli lõpus, et pank ei välista rubla kurssi tugevnemist.

Hoogu annavad inflatsioonile ka valitsuse kulutused, mis kasvasid mullu ligi 40%. Eelolevaks 10 aastaks plaanib valitsus suuri infrastruktuuriinvesteeringuid vähemalt 200 miljardi dollari väärtuses.

Venemaa valitsus pole soovitud rubla tugevnemist, et mitte kahjustada kodumaise firmade eksporti. Tugevam rubla vähendaks ka sissetulekuid nafta ja gaasi müügist, mis moodustavad investimispanka Merrill Lynch hinnangul üle poole riigi eelarvetuludest. Kiirenev inflatsioon ei jäta aga palju valikuid. Seda enam, et ametist lahkuv Viktor Zubkovi valitsus on värskelt kinnitanud siseturul gaasi ja elektriinna järsu tõusu.

Laenu Tarbimislaenu kasvutempo on tänavu oluliselt aeglustunud

Hansapank: laenuvõtjad on muutunud alalhoidlikumaks

Hansapangast saavad jätkuvalt laenu stabiilse sissetulekuga kliendid, kuid majanduse jahenemine on muutnud inimesed alalhoidlikuks.

"Laenu saavad jätkuvalt stabiilse sissetulekuga kliendid. Pank arvestab, et ka intressi kasvades oleks kliendi sissetulek piisav," rääkis eilsel pressikonverentsil Hansapanga arendus- ja analüüsijuht Kersti Arro.

"Selle aasta esimeses kvartalis on majanduskeskkonna muutumise tõttu üldine käitumine muutunud alalhoidlikuks," ütles ta.

"Kasvanud on väiksema üldpinnaga, kuni 50 ruutmeetrit, ja vanemate, aastatel 1960–1990 ehitatud varade soetamine, kuna see on jõukohasem," sõnas pankur.

Vanemate korterite ostmise kasvas mullu protsendi võrra, uuel sajandil ehitatute soetamine vähenes aga kahe protsendi võrra.

Arro rääkis, et kodulaenu müügi mahud on vähenenud alates 2007. aasta kolmandast kvartalist, kuna kinnisvarahinnad on tõusnud ning neljandas kvartalis suurenes

inflatsioon ning seetõttu on ka muud väljaminekud kasvanud.

Arro märkis, et sellel aastal elavnemist ei toimu, laenuportfelli kasvutempo jõuab umbes 15 protsendi tasemele.

Arro sõnul põhjustavad kodulaenu võtnute võlgnevuse jäämist ettevõtete raskused ning sellest tingitud viivitus palgamaksmisega või töötasu vähenemine.

"Palju on neid ettevõtteid, kus müügiboonus on suur osa palgast, kuid boonused vähenavad," rääkis Arro.

Hansapanga tarbimislaenu kasvutempo oluliselt aeglustunud, mis on peamiselt mõjutatud eratarbimise kasvu aeglustumisest ja tarbijate kindlustunde märgatavast languses.

Keskmine krediidisumma jääb Hermani sõnul 15 000 ja 20 000 krooni vahele.

Eesti Panga andmetel on selle aasta märtsi seisuga tarbimislaenu 60päevaste võlgnike võlasumma kokku 502 miljonit krooni ning 20 protsenti sellest võlakooormast kuulub Hansapanga klientidele.

Katre Pilvinski

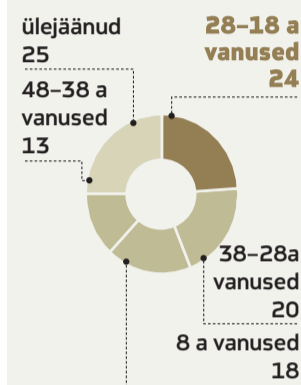
► Hansapanga arendus- ja analüüsijuht Kersti Arro ütles eilsel pressiuhtusel, et praegu soetatakse väiksemaid ja vanemaid kortereid.

Foto: Andres Haabu

ÄP VÕRDLU

Paarikümne aasta vanused eluasemed on popid

► Hansapanga kaudu ostetud eluasemete osatähtsus ehitusaastate lõikes, %

Allikas: Hansapank

ÄP ÜLEVAADE

Kodulaenu suurus on pisut vähenenud

► keskmine kodulaenu Tallinnas

	2005	2006	2007	2008 I kv
suurus, tuh kr	783	1020	1136	1122
pikkus, aastates	23	26	26	26
kuumakse, kr	3850	5500	6800	6700
intress, %	3,22	4,37	5,38	5,28

Allikas: Hansapank

TULEMUSED

RMK käive kasvas ligi 150 mln krooni

Riigimetsa Majandamise Keskkuse (RMK) 2008. aasta I kvartali realiseerimise netokäive ulatus 584,9 miljoni kroonini ning kasum majandustegevusest oli 187,2 miljonit krooni.

RMK möödunud aasta sama perioodi realiseerimise netokäive oli 437,5 miljonit krooni ning kasum majandustegevusest 138,9 miljonit krooni. "Metsamaterjali keskmine müügihind on vähenenud ja ka teiseks kvartaliks sõlmitud müügilepingute alusel prognoosime hinnalanguse jätkumist," ütles RMK finantsdirektor Jaanus Laas.

TULEMUSED

ASi Pere Leib kahjum 1,5 miljonit krooni

ASi Pere Leib Tootmine selle aasta kolme esimese kuu netokäive ulatus 45,3 miljoni kroonini ning kahjumiks jäi 1,5 miljonit krooni.

Möödunud aasta sama perioodi realiseerimise netokäive oli 44,2 miljonit krooni ning kasum majandustegevusest 3 miljonit krooni.

"Kasumi vähenemine 2008. aastal on tingitud toorainehindade tõusust," ütles ASi Pere Leib Tootmine finantsdirektor Maie Varkki.

► konkurendi tulemused
www.aripaev.ee

Võlad Allhankijad ootavad oma tasu Teho jäi Soomes hätta

Eesti teedehooldusfirma AS Teho on Soomes hädas arvete tasumisega ja teid hooldavad Soome allhankefirmad ootavad oma tasu.

Teho on endiselt allhankijate tööde eest võlgu, kuigi andis varem Soome teedeametile lubaduse arved ära maksta.

Teedeameti hankejuht Jukka Karjalainen ütles Kauppalehtile, et Teho ei ole aasta alguses tekkinud probleemidest jagu saanud. "Teedeamet ei tohi tehtud töö-

de eest otse allhankijatele maksta, kuna leping on sõlmitud ASiga Teho. Oleme allhankijate pärast mures, kuna nende arvete tähtajad on üle," rääkis Karjalainen.

Teho on esimene välisettevõtte, mis on valitud Soome teid hooldama. Kogu lepingu maht on umbes 137,7 miljonit krooni.

Makseraskuste lahendamiseks kavatses Teedeamet Tehoga läbirääkimisi pidada veel maikuu jooksul.

AS Teho kuulub Heikki Anipaile ja Ghita Aarmale.

aripaev.ee

www.arvutid.ee

Kindel valik!

97% kasutajatest soovivad ML arvuteid ka sõpradele*.

* Põhineb 2007.a ML arvuti ostnute seas läbi viidud uurimisel. Oma hinnangu andsid 7% ostjatest.

► ML 550 vPro

Intel® vPro™ Protessor Tehnoloogia tagab väiksemad halduskulud ja suurema turvalisuse.

- Intel® Core™ 2 Duo Protessor E8200
- Ehtne Windows® XP Professional
- 2GB muutmälu
- 160GB kõvaketas, ID-kaardi lugeja
- Kirjutav DVD seade (LightScribe), 1GB Lan
- Klaviatuur ja optiline hiir koos alusega
- Ekspress garantii

Hind **9 100.-**
kuumakse 280.-
(0% sissemakse, 48 kuud)

► Novator SS4200 NAS storage server

UUS!

Parim failide jagamise ja tagavarakooopia lahendus väikekontori jaoks! Võimaldab teha oma tööfailid kättesaadavaks väljaspool kontorit.

- kuni 4 kõvaketast (4 TB andmeid)
- varundamine EMC tarkvaraga
- FTP serveri tugi
- RAID 0,1,5,10 tugi
- 1Gbit LAN, eSata, USB liidesed

Hind **8 150.-**
kuumakse 250.-
(0% sissemakse, 48 kuud)

► ML Novator S570 Sata Entry

Keskklassi server kuni 50 töökoha haldamiseks. Head võimalused hilisemaks laiendamiseks.

- Quad-Core Intel® Xeon™ Protessor ES405
- 4GB ECC Registered DDR2-667 FBDMIM mälu
- Intel® S5000VSAEN emaplaat
- 6x SATA RAID (0,1,10), 2x 1Gb LAN
- Intel SC5299DP korpus, 550W toiteplokkiga
- 2x 320 GB SATA-II RAID Edition kõvaketad
- DVD-lugeja, klaviatuur, hiir
- Intel® System Management 2.0 tarkvara
- võimalus seadmekappi asetada (5U)
- Ekspress garantii 3 aastat

Võimalus lisada teine protessor
Hind **18 315.-**
kuumakse 560.-
(0% sissemakse, 48 kuud)

Celeron, Celeron Inside, Centrino, Centrino Logo, Core Inside, Intel Inside Logo, Intel Core, Intel Inside, Intel Inside Logo, Intel Viiu, Intel vPro, Itanium, Itanium Inside, Pentium, Pentium Inside, Xeon, and Xeon Inside are trademarks of Intel Corporation in the U.S. and other countries.

UUS! Juurde serveri süsteemi tarkvara: Windows Server 2008 koos 5 kliendilitsentsiga 9990.-

ML

Hoolikalt läbimõeldud pisiasjad

Aitame komplekteerida serveri vastavalt Teie ettevõtte vajadustele. Tellimine ja konsultatsioon ML esinduspoodidest:

Tallinn: Pärnu mnt 142, tel 651 2555; Tartu: Riia 24A, tel 730 6603; Pärnu: Rütli 41, tel 445 9676 ja edasimüüjatel üle Eesti.

10 UUDIS

Kasuta alati parimat! Liitu VIP klubiga: A-Tolliagentuur on Eesti suurim Intrastati ja pakendimassi vormistaja!

Võimeka töötaja leiata oma firma seest!

...kuna Intrastati ja pakendimassi aruande tegemisele kulub keskmises ettevõttes ühel andekal töötajal väga palju aega - kohati isegi 50% tööajast - ning seetõttu kannatab firma efektiivsus. Usaldage need aruanded meie meeskonna hoolde ja üks Teie peaga töötaja saab ennast jälle panustada rahateenimisele!

Küsi lisa tel. 655 0703!
www.a-tolliagentuur.ee

A-Tolliagentuur

Uudis
Uued sagedusmuundiga kompressorid VS11-VS70 sujuvalt reguleeritava tootlikkusega 0,2–11,6 m³/min

RÕHUME ÕHULE
KOMPRESSORIKESKUS

TALLINNAS:
Kadaka tee 5 Tel 626 7750
10621 Tallinn Faks 626 7754
info@kompressorikeskus.ee

TARTUS:
Vasara 52d Tel 730 3500
50113 Tartu Faks 730 3501
tartu@kompressorikeskus.ee

VIRUMAAL: Tel 50 79 758
viru@kompressorikeskus.ee

www.kompressorikeskus.ee

Müüa läbirääkimiste korras
EDUKALT TOIMIV KÕRGE TÕULISE VÄÄRTUSEGA SEAKASVATUSE OSAÜHING

Pakkumised esitada hiljemalt 9. maiks 2008. Tel 50 82 157.

SVEITSI KELL

Kvaliteetseid ja hinnalisi Šveitsi käekelli pakkumas Šveitsi Kell kaupluses on praegu **KEVADISED ALLAHINDLUSED.** Hea kingiidee emadepäevaks!

Roosikrantsi 11 • tel 631 3099 • www.airot.ee

TAUSTINFO PÄRINGUD / NÕUETE OST / INKASSO / KOHTUESINDUS

Isikud, kes ei täida kohustusi nõuetekohaselt:

Nimi	Seotud isikud	Nimi	Seotud isikud
3S Estonia AS	Villu Tragon	Müügieduekspert OÜ	Meelis Aan
Abilone Servis OÜ	Dmitri Furmanjonok	Narva Jäätmekäitluskeskus OÜ	Ingar Metsatalu
Asberg Ehitus OÜ	Marek Rudnitski	Omecar OÜ	Rein Saluri
Bestok Kinnisvara OÜ	Lyudmyla Verbytska, Andrey Luzin	Plaadiparadiis OÜ	Vladimir Jerjomin, Ekaterina Eremina
CHM Group OÜ	Henry Arnhold, Caspar Lootsmann, Miko Merelaht	PS.Aiagrupp OÜ	Priit Sooääre
Citycom Group OÜ	Jossif Golovin	Randal Ehitus OÜ	Rainek Võitra 17.01.1976
Dansel Projekt OÜ	Igor Živel, Roman Pussa	Roland Kaljaspolik	
Eesti Ehitusarenduse OÜ	Arnold Abramov, Andrus Piikk, Gert Roosaar	Samistop OÜ (Aleksandri Autokeskus)	Aivar Võsu
Espekkogrupp OÜ	Sergei Podmogilnoi	Siska Trans OÜ	Taivo Sisas
Hotweb OÜ	Jana Danilova	Star Ehitus OÜ	Stasys Brilis, Janari Mändla, Henrik Mollok, Mihkel Tikk
Kaarin Vilms	14.01.1978	Swedhouse OÜ	Tarmo Rahula
Kagutrans AS	Andres Trump, Raivo Käiss	System-Service OÜ	Mario Reinu
Kilbivabrik OÜ	Rainer Jürgenson	Zanri Group OÜ	Jani Olavi Aalto
Kristjan Kallu	21.06.1985	TMK Projekt OÜ	Toomas Mölder
Lepa Kaubakeskus OÜ	Elmar Lepp, Tanel Lepp	Tsüklon OÜ	Gennadi Živel
Medialuna OÜ	Ergo Rapp	Wermilon OÜ	Jane Oper
Mugav Kodu OÜ	Renar Lukman, Janno Bremann		

Koondame nõudeid Profit Eesti OÜ (reg.kood 10343907) vastu

Peakontor Tel 681 4400
Jõe tn 3 Faks 681 4401
Tallinn 10151 inkasso@julianus.ee

Tartu esindus Tel 730 9620
Ülikooli 6a Faks 730 9621
Tartu 51003 tartu@julianus.ee

Jõhvi esindus Tel 337 0052
Jaama tn 14 Faks 337 0032
Jõhvi 41533 idaviru@julianus.ee

Tehnoloogia Televisiooniks sobivaid telefone vähe EMT proovib telepildi telefonidesse saata

EMT juhatuse esimees Valdo Kalm kuulutas eile avatuks mobiiltelevisiooni testperioodi, mis kestab aasta lõpuni.

EMT juht Valdo Kalm ja arendusdirektor Tõnu Grünberg eile ise ka telepilti telefonist vaatamas. Foto: Andres Haabu

“Pikka aega on küsitud, kas lukuauget on mõistlik televisiooni vaadata. Minu vanused ja vanemad seda mõistlikuks ei pea, kuid noored käituvad teisiti. Minu 13aastane poiss vaatas autos iPodi ekraanilt 1,5 tundi filmi ja pidas seda loomulikuks. Noored on vastuvõtlikumad uutele lahendustele,” sõnas Kalm mobiilset TVd tutvustades.

Televisioonimaastiku valutamisel teeb EMT koostööd Leviraga, kes ehitab välja testvõrgu.

Levira juhatuse esimehe Mart Einpalu sõnul olenev astumas ajastusse, kus televiisor kolib kodust välja. “See on viimaseid seadmeid, mis seda teeb. Meil on kaasaskantavad raadiod, telefonid, arvutid. Telekas on jäänud tuppa konutama,” sõnas ta.

Einpalu sõnul on mobiilse televisiooni katsetused kõige kaugemale jõudnud Aasias, kus on miljoneid kasutajaid, ja USAs. Euroopas on esirinnas Itaalia, kus on miljon mobiiltelevisiooni vaatajat.

“Edu aluseks sobivate telefonide levikus on läbimurre saabumata, praegu on DVB-Hd toetavaid seadmeid vähe. Ei ole mõtet investeerida võrku, kui telefone pole,” sõnas EMT arendus- ja tehnoloogiadirektor Tõnu Grünberg. Ka ei pea ta mõttekaks Eestis mitme DVB-H-võrgu väljaehitamist.

“Testiga soovime saada tarbijalt tagasisidet, kuidas tundub. Eestlased vaatavad telekat hoolega, mitu tundi päevas. Mobiil-TV võiks saada osa sellest ajast,” lisas ta.

Testperioodi ajal on mobiiltelevisiooni tasuta, levipiirkond on Tallinnas.

Mariliis Pinn

ÄP KOMMENTAAR

Sami Seppänen, Elisa juht

Elisa on Soomes koos Nokiaga teenust juba kaks aastat testinud, seni ei ole see massidesse läinud. Äriks ei piisa heast tehnoloogiast, liisaks on vaja välja mõelda, kuidas projekt ennast tasuma panna. Kui leitakse 50 000–100 000 klienti, kes on nõus maksma 5×10 cm ekraanilt televiisori vaatamise eest, on meil see teenus olemas. Võrgu ehitab välja ju rahvusringhääling ja telefonid toodab Nokia, Elisa rolliks jääks vaid vahendamine ja arveldamine.

ÄP NUMBER

7990

► krooni maksab televisiooni vaatamiseks sobiv mobiiltelefon N77 EMT kliendile.

ÄP TSITAAT

Oleme astumas ajastusse, kus televiisor kolib kodust välja.

Mart Einpalu, Levira juhatuse esimees

ÄP MIS ON MIS

DVB-H

► Koduse digiteleviisiooni väiksem vend, mis on kohandatud vaatamiseks mobiiltelefonile ekraanilt. DVB-H-standardiga ei jõua telekanalid mobiiltelevisiooni kiire andmeside, vaid telefoni ehitatud TV-signaali vastuvõtja kaudu. ► Euroopa Liit on DVB-H ühtse standardina heaks kiitnud. Loodetakse, et ka Eesti seadusandlus reguleerib ala kiiresti, sest praegu ei ole isegi võimalik kommentstegevuseks lubasid taotleda. ► Eelis võrreldes 3Gga on väiksem sisu töötlemine enne telefoni jõudmist. Ka on DVB-H mõeldud massidele, sest ei ole sellist kasutajapiirangut nagu 3G-võrgus.

Vaidlus Firmad: rehviit üritab organisatsiooni koos hoida Rehvfirmitas tõrjuvad rehviidude süüdistusi looduse saastamises

Rehvfirmitas kummutavad rehviidude süüdistusi, et “Teeme ära” koristusakti käigus kogutud ligi tuhande tonni vanade rehvide omanikud on ettevõtte, kellel on rehvide kokkukogumine korraldamata.

Rehvimestri tegevjuht Toomas Maddison ütles aripaev.ee-le, et rehviit laimab neid, väites, nagu viiks Rehvimestri ise või siis nende kliendid vanu rehve metsa alla.

Maddisoni sõnul on nad aasta algusest sisse toonud 93 tonni veoautorehve, ent utiliseerimisse viinud 110 tonni. Tema arvates mustab reh-

viit neid seetõttu, et firma astus liidust välja.

Rehvide jaemüügiga tegeleva Oscarrehvid OÜ juhataja Peeter Pähn ütles, et vanade rehvide käitlemine on neil nõuetekohaselt korraldatud.

“Oscarrehvid kogub aastas umbes 300 tonni vanu rehve, mille taaskasutab Kuusakoski Euroopa Liidu nõuete järgi,” sõnas Pähn.

Ta lisas, et rehviidude sõnavõtt tundub meeleheitliku katsena organisatsiooni koos hoida.

“Mõned MTÜ liikmed on tänaseks juba lahkunud ja paljud lahkusmas. Kuuldavasti varjutavad igapäevatege-

vust läbipaistmatud rahaasjad ja lähedalseisvate persoonide isiklikud huvid,” selgitas Pähn.

Lõuna-Eestis rehve taastava Vallai Asi juht Raivo Sillaste tõrjus samuti saastamisüüdistusi, ehkki pole liitunud Eesti Rehviiduga.

“Ma arvan, et olime üldse esimesed, kes rehvide taaskasutamist propageerima hakkasid,” lisas ta nõrduvalt.

MTÜ Eesti Rehviidude tegevjuhi Kaur Kuurme sõnul on rehviidude tootjavastutussüsteemiga on liitunud 64 rehvide maaletoojat ning 261 rehvide edasimüüjat üle Eesti.

aripaev.ee

Jevgenia hooles all kasvab pool miljonit broilerit

Kana pole küll taibukas, kuid vajab armastust

Äp

Kadri Jakobson
kadri.jakobson@aripaev.ee

Piitspeenike ja habras Jevgenia võiks vabalt leiba teenida modellina, kuid tema on valinud hoopis maisema ameti – ta on Talleggi broilerifarmi tööjuht.

24aastane Jevgenia Villo on maitsekalt meigitud, tal on pikad, hoolitsetud küüned ja pihani, hobusesabasse seatud juuksed. Oma ea kohta on tal üsnagi haruldane amet. Nimelt on Jevgenia Talleggi Harku vallas asuvas Kumna broilerifarmi tööjuht. Tal on kandaada kolm alluvat ja pool miljonit broilerit.

“See on sama, nagu teil oleks oma isiklik farm. Peate muretsema ja vaatama tööd, koostama töö- ja puhkusegraafikuid, lisaks koristusgraafikud. Kontrollin, kas kõik on puhas, töö tehtud,” selgitab ta.

Iga hommik algab tema sõnul andmete sisestamisega. “Panen kirja, kui palju on antud süüa ja juua. Mitu lindu on ära surnud – see on farmi puhul täiesti loomulik asi,” räägib ta.

Jevgenia ütleb, et kõige tähtsam ongi farmis puhtus. Töötajad kannavad ka ise spetsiaalseid kaitsekesi, kombinesoone ja mütsi. Lindude joogi- ja söögiandumad peavad olema pestud ja puhtad.

Töös köidab vaheldusrikkus

Jevgenia on üles kasvanud Ida-Virumaal Kohtla-Järvel. Käis seal vene lasteaias ja vene koolis. Ehkki tema isa on eestlane, oli koduseks keeleks vene keel. Pärast gümnaasiumi lõpetamist astus Jevgenia Eesti Põllumajandusülikooli loomakasvatuse õppima.

2005. aastal lõpetas ta ülikooli ja juba kahe kuu pärast tuli töökuulutuse peale Talleggi. Broilerifarmi tööjuht on

ta praeguseks olnud pea kolm aastat ja tühimusemärke tema näos pole.

“Mulle meeldib see töö, midu ma ju siin ei töötaks. Siin pole rutiinne, iga päev on uus ja tuleb lahendada uusi probleeme,” räägib ta.

Eesti keel on sulaselge

Ülikooliõpinguid tagantjärele hinnates ütleb Jevgenia, et seal keskenduti eeskätt siiski suurloomade kasvatusel, vähem aga lindudele. “Pidin ise väga palju juurde õppima ja lugema,” ütleb ta.

Kõige raskemaks on tema sõnul heade töötajate leidmine farmi. Ta ise ei pea kana just eriti taibukaks linnuks, kuid ütleb, et hoolt ja armastust vajab temagi.

“Töötaja peab olema rahulik ja pakkuma armastust. Kui inimene on närviline, lähevad ka linnud endast välja ja tekib kaos. Sellest ei tule midagi välja,” ütleb ta.

Tõsi, mingeid lemmikuid, keda nunnutada, ega erilisi tundeid, kui tiivulisi tapamaja saadetakse, Jevgenia sõnul farmitöötajatel pole ega saagi olla.

Jevgenia ja tema elukaaslase kodu on praegu Paldiskis, kuid paar kavatseb sealt ära kolida.

“Mulle ei meeldi Paldiski. Mulle ei meeldi need veneaegsed hruštšovkad ja väikesed korterid. Tahame kolida Tallinna lähedusse,” ütleb ta.

Jevgenia räägib ladusalt ja hästi eesti keelt. Ka suurem osa Jevgenia sõpruskonnast on eestlased. Et Jevgenia elukaaslane on eestlane, vaatab ta kodus ka Eesti televisiooni, on kursis poliitika ja uudistega. Jevgenia on nõus, et eestlased ja venelased elavad küll ühes riigis, kuid erinevates maailmades. “Kõige tähtsam on ära õppida eesti keel. Just puuduv keeleoskus võib olla takistuseks karjääri tegemisel ja parima töö saamisel,” ütleb ta.

Äp KOMMENTAAR

Tegu on väga hea töötaja ja väga usaldusväärse inimesega. Jevgenia on broileriketis võtmetegija. Ta teeb kõik töö ära, mis vaja. On entusiastlik, huvitatud tööst. On tore, et noored inimesed selle eriala valivad, ehkki see pole kerge tegevus.

Lauri Kallikorm,
Jevgenia ülemus, Talleggi
linnukasvatusedivisjoni direktor

Äp TAUST

- ▶ Tööpäev algab kell 8 ja lõpeb kell 16.30.
- ▶ Talleggis on ligi 500 töötajat.
- ▶ Ettevõtte kasvatas 2007. aastal 7,7 miljonit broilerit, tootis 79 miljonit muna ning müüs 13 400 tonni linnuliha ja valmistooteid.
- ▶ ASI Tallegg 2007. aasta käive oli 572 miljonit krooni.
- ▶ Talleggi ahjukana õunte ja ploomidega sai äsja 2008. a parima toiduaine tiitli.

▶ “Töötaja peab olema rahulik ja pakkuma armastust. Kui inimene on närviline, lähevad ka linnud endast välja ja tekib kaos. Sellest ei tule midagi välja,” ütleb Talleggi broilerifarmi tööjuht Jevgenia Villo.

INVESTOR

| börsid | aktsiad | fondid |

ÄP PÄEVA TEGIJA

nafta

+1,4%

Härra Buffett jagas taas

Maailma rikkaim mees õpetas jügreid Berkshire Hathaway aktsionäride koosolekul

ÄP Tarvo Vaarmets tarvo.vaarmets@aripaev.ee

Viimase nädalavahetuse investeerimismaailma tipp-sündmuseks oli kahtlemata imeinvestor Warren Buffetti dirigeeritud Berkshire Hathaway aktsionäride koosolek.

Buffett tõdes koosolekul, et krediidikriisi põhjustatud suuremad raputused on küll möödas, kuid USA kinnisvaraturu nõrkus jätkub. Raha soovib ta paigutada aga eelkõige USAst väljapoole.

Buffett kiitis Fedi tegutsemist Bearn Stearnsi väljaostmise korraldamisel. Ilma USA keskpanga kujundatud lahenduseta oleks paanika tema sõnul hoogu saanud ja inimesed oma raha oluliselt rohkem investeerimispankadest välja võtnud ning mitmed rahatud pangad seejärel ka tabad uste ette riputanud.

Pankade varade mahakirjutamised ei ole Buffetti sõnul aga veel kaugelki läbi, kuigi suur osa kaotustest on juba vastu võetud. Seetõttu närib finantskriis pankade tulemusi Omaha Oraakliks nimetatud mehe sõnul veel paari aastat vältel.

Buffett soovib oma ettevõtte aktsiast hoiduda

Tagasilöökidest pole pääsenud ka Berkshire Hathaway, mille esimese kvartali kasum langes 2,6 miljardilt dollarilt koguni 940 miljonile dollarile ehk 607 dollarile aktsia kohta. Kasumi sikutasid alla kindlustusäri ja tuletistehingute kaotused.

Nõrkusest kindlustusturul rääkis Buffett juba pärast neljanda kvartali tulemusi.

“On tõsiasi, et kindlustussektori kasumimarginaalid kukuvad käesoleval aastal märkimisväärselt,” kirjutas Buffett veebruaris oma igaaastases kirjas aktsionäridele.

Juba siis antud vihje ütles eetilise ärimehena tuntud Buffett nüüd ka välja.

“Kes ootab, et me suuda-

me mineviku edule lähedale jõuda, peaksid oma aktsiad müüma. Seda ei juhtu,” kõneles Buffett enda juhitud ettevõttest ning lisas, et inimestel peaks oma rahaga olema midagi paremat teha, kui Berkshire'i aktsiat osta.

Eelistada tuleks dollarikaugeid ettevõtteid

Samas soovitas ta kiigata neid ettevõtteid, mis teenivad oma raha eurodes, tegutsevad Saksamaal või Ühendkuningriikides, kuna Buffett usub, et nii euro kui ka inglise nael jääb dollari suhtes endiselt tugevateks. Ka Berkshire olevat Buffetti sõnul ühe Ühendkuningriikide keskmise suuruse ettevõtte ostmisele lähedal, kirjutab The Wall Street Journal.

Buffetti sõnu tasub igal juhul tähele panna, sest tänu Berkshire'i äride mitmekesisusele on tal majanduses toimuvast suurepärase ülevaade. Nii näiteks kuulub kontserni väga paljude teiste äride kõrval ka telliseid tootev Acme Brick ja maailma suurim vaibatootja Shaw Industries, mille finantsnumbrid on otseselt seotud kinnisvaraturul toimuvaga. Warren Buffett rääkis USA kinnisvaraturu probleemsest olukorrast juba aasta tagasi toimunud aktsionäride koosolekul – ajal, mil aktsiaturul polnud veel tippu jõudnud.

Mida siis nüüdsetest investeerimisguru sõnadest ja tegudest välja lugeda? Finantssektorisse tuleks endiselt ülima ettevaatlikkusega suhtuda või sellest pigem üldse eemale hoida. Endiselt dollarit nõrgendav FEDI poliitika soosib investeerimist aga väljaspool USA tegutsevatesse suurettevõttesse. Nii ootab Buffettit käesoleval kuul ees tuur Euroopas, kuhu ta tuleb väisama potentsiaalseid uusoste.

Selleaastastest rahapigutustest Kraft Foodsi ja Wrigleyse võib aga järeldada, et Buffett hindab endiselt ka tavatarbijale suunatud ja globaalselt tuntud kaubamärke omavaid suurettevõtteid.

ÄP ÜLEVAADE Berkshire Hathaway

► Ka sel aastal võttis Warren Buffett rahvalõbustaja rolli enda peale ja proovis kindlustusettevõtte Geico väljapaneku sobivust. Foto: Carlos Barria, Reuters/Scanpix

A-aktsia 20aastane võidukäik

► aktsia hind USA dollarites

29.04.1988
3775

1988 1990 1992 1994 1996 1998 2000

Allikas: Bloomberg

Äp KUUPÄEV

Täna

► on kvartalitulemuste avaldamise kord teiste hulgas ka Carlsbergi, Puma, Skanska, Commerzbanki ja Easyjeti käes.

TOORAIN

Nafta hinnalt jälle uus rekord

Nafta hind kerkis varude vähenemise kartuses juba üle 121 dollari barrelist. Omalt poolt andsid tõuke ka jätkuvalt langev dollar ja lootus, et USA majandus pääseb märgatavast allakäigust, kuna teenindussektor suutis aprillis ootamatult kasvada.

Äp KOMMENTAAR

Elmise aasta Berkshire'i aktsionäride koosolekust oli ka minul suurepärase võimalus osa võtta ning selle käigus ka Warren Buffetti ja tema äripartner Charles Mungeriga kohtuda.

Buffett ise on muidugi juba omaette fenomen – keksles enne päris koosoleku algust seal aktsionäride ja ajakirjanike vahel kui energiapall, viskas nalja, rokkis maskottidega laval ja limpsis jäätist nagu lihtne elunautija. Hiljem istus aga koos Mungeriga umbes 30 000 silmapaari ette ja hakkas igasse kaarde heatujuliselt tarkusi jagama. Küsimuste-vastuste voor kestis üle kuue tunni.

Aktsionäride jaoks on mai esimene nädalavahehetus aga kui meeldiv väljasõit või lühike puhkus. Nad saavad kokku, külastavad Berkshire'i ja seeläbi ka oma ettevõtteid, teevad agaralt sisseoste, tundes ise, et ühe käega annavad, teisega aga võtavad raha. Paljud aktsionäridest on vanemad inimesed, mitmed pensionäridest abielupaarid, kellele Buffetti külastamine on arvatavasti üks aasta tippündmusi.

Ühine imetus, ühised huvid ja justkui peomeeleolu teevad ka uute tuttavate leidmise lihtsaks – nii vahetasin minagi seal mitme aktsionäri erinevatel, aga eelkõige investeerimist puudutavatel teemadel pikalt mõtteid. Tege mist on tõepoolest justkui festivaliga, kus tuntakse ennast hästi, suheldakse ja saadakse selle kõige juures ka häid investeerimismõtteid. **Tarvo Vaarmets**

Paljud aktsionäridest on pensionäridest abielupaarid, kellele Buffetti külastamine on arvatavasti üks aasta tippündmusi.

200 miljardi dollari ettevõte

- 1965. aastal puuvillavabriku Hathaway Manufacturing põhjal loodud varahaldusfirma.
- Tegevjuht Warren Buffet
- Varade maht ulatub 281 mld dollarini, millest fondiomanike omakapital ulatub 119,4 mld dollarini.
- Eiline turuväärtus oli 201 mld dollarit.
- Aktsiakapital koosneb 1,54 miljonist A- ja B-klassi aktsiast. Üks A-aktsia võrdub 30 B-aktsiaga.
- A-aktsia kaupleb New Yorgi börsil sümboli BRK-A, B-aktsia sümbol BRK-B all. Kui ühe A-aktsia eest küsiti eile 130 000 dollarit ehk 1,3 mln krooni, siis B-aktsia saab kätte 4333 dollari ehk 43 767 krooniga.

05.05.2008
130 000

90 000

60 000

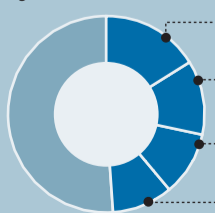
30 000

ca 4700%

► on Berkshire'i aktsia hind tõusnud viimase 20 aastaga. Seda on umbes kuus korda rohkem kui Standard & Poor'si indeksi kasv samal perioodil.

Buffet usaldab nelja aktsiat

► Fondi varadest aktsiatesse paigutatud osa jagunemine, mld dollarites

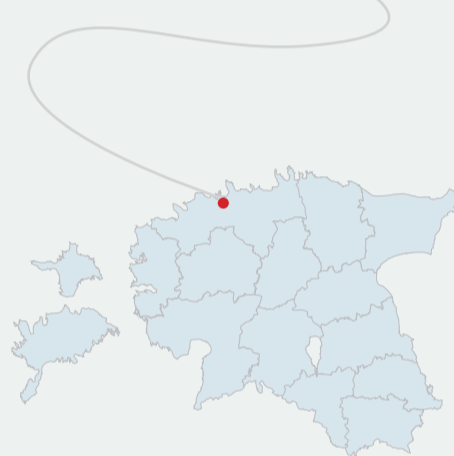

kokku aktsiates 75 mld dollarit

2002 2004 2006 2008

Maakonna ettevõtjate päev

29. mail Tallinnas teatris N099

Äripäev

Maakonna TOPide auhinnagala

2008

Esinejad:

Regionaalminister
Siim-Valmar Kiisler

Eesti Panga asepresident
Andres Sutt

Riigikogu liige, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsiooni esimees Mart Laar

Investorite Liidu juhatuse liige
Heldur Meerits

Moderator Äripäeva peatoimetaja Meelis Mandel

Registreerimine ja info telefonil 667 0237 või veebiaadressil www.aripaev.ee/konverents

Osavõtutasud algavad 1500 kroonist.

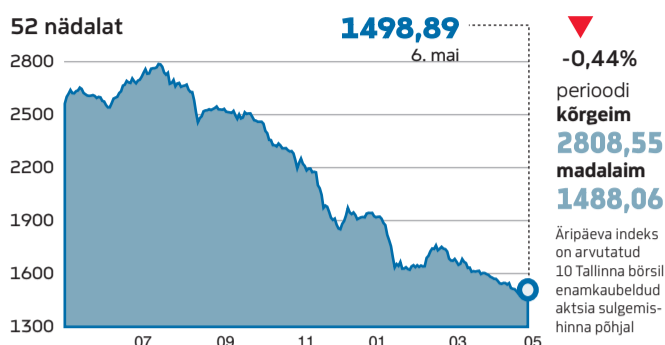
Äripäev

masha
lilled · taimed · seemed

14 INVESTOR INVESTEERIMINE

ÄP ÄP INDEKS

ÄP PÄEVA AKTSIA

ÄP NUMBER

16%

► tõusis eile enne USA turu avanemist DivXi aktsia. Tarkvara-kirjutaja teatas, et osade tulude-kuludeta II kvartali kasum võib ulatuda 0,11 USD aktsia kohta, analüütikute ootus on 0,07 USD.

ÄP INDEKSID

OMX Tallinn 599,55 ▼ -0,24%	OMX Helsingi 9 707,37 ▼ -0,67%
ÄP tööstus 201,80 ▼ -0,56%	OMX Stockholm 1003,95 ▼ -0,53%
Pensionindeks 148,64 ▲ 0,44%	RTS Moskva 2153,32 ▲ 0,56%
Dow Jones 12 927,69 ▼ -0,32%	DAX Frankfurt 7006,81 ▼ -0,64%
Nasdaq 2464,19 ▼ 0,00%	FTSE London 6200,50 ▼ -0,24%

Kella 18.00 seisuga, Allikad: Bloomberg, Tallinna börs

ÄP BÖRSID

Tallinna börs 06.05

aktsia	sulgemis-hind, kr	muutus eelm. %	ost	müük	tehinguid	käive, kr	P/E suhe	div. akt. kohta
PÕHINIMEKIRI								
Arco Vara	12,83	1,23	12,83	12,99	8	2 886 453	5,3	0,39*
Baltika	36,93	-0,42	36,30	36,93	16	844 879	85,1	0,00*
Ekspress Grupp	47,72	-3,17	46,94	47,72	6	573 143	9,9	0,00*
Eesti Ehitus	56,33	0,00	55,23	56,33	0	0	6,2	3,00*
Eesti Telekom	120,48	0,13	120,01	120,48	66	2 977 018	11,0	10,50*
Harju Elekter	39,12	-3,10	39,12	42,09	6	67 003	7,8	2,00*
Kalev	21,91	-9,68	22,69	25,97	1	219	-	-
Merko Ehitus	139,10	0,79	138,63	139,10	0	580 145	4,1	7,00
Norma	79,80	0,59	79,33	80,42	2	478 786	9,6	5,00*
Olympic EG	39,12	-1,96	38,96	39,12	66	2 134 486	16,0	0,50*
Saku Õlletehas	167,42	-1,38	167,42	170,55	10	147 516	13,3	10,00
Silvano FG	49,29	1,94	46,94	49,29	2	24 342	10,8	-
Starman	70,41	-5,26	70,41	79,80	1	35 205	26,1	0,70
Tallink	11,42	1,39	11,27	11,42	24	9 246 876	8,2	-
Tin Kaubamaja	97,79	0,00	97,79	99,98	0	0	9,7	2,00*
Tallinna Vesi	199,49	-1,16	199,49	200,28	9	278 448	14,7	12,45*
Trigon PD	17,21	0,92	16,12	17,21	2	21 373	2,5	-
Viisnurk	23,47	0,00	21,28	26,13	0	0	6,5	1,40*

P/E suhe - arvutatud viimase 4 kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal; dividendid aktsia kohta - viimase majandusaasta kohta teavitatud (maksitud) dividendi suurus (kroonides); *ettepanek

Indeksaktsiad

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
Arenenud turud (EFA)	76,55	-0,08	65,63	86,50	-
Arenenud turud (EEM)	149,30	-0,15	111,41	167,48	-
Austraalia (EWA)	28,40	-0,73	23,00	34,83	-
Brasiilia (EWZ)	93,31	-0,58	46,61	95,52	-
Dow Jones (DIA)	128,78	-0,66	115,80	141,95	-
Euroopa (IEV)	110,52	-0,16	94,48	125,07	-
Hiina (FXI)	160,69	-0,90	107,65	219,56	-
Höbe (SLV)	168,24	1,51	110,00	207,30	-
Jaapan (EWJ)	13,35	-0,30	11,53	14,80	-
Kanada (EWC)	33,32	0,84	24,24	36,68	-
Kesk- ja Ida-Euroopa (CEE)	51,41	0,96	41,10	69,10	-
Kuld (GLD)	86,99	0,84	63,39	100,44	-
Mehhiko (EWW)	60,35	0,42	47,52	65,15	-
Nafta (USO)	98,10	1,41	47,39	98,30	-
Nasdaq (QQQ)	48,35	-0,58	41,05	55,07	-
Rootsi (EWD)	31,96	0,57	25,34	39,19	-
Saksamaa (EWG)	33,11	-0,30	28,01	36,71	-
S&P 500 (SPY)	140,10	-0,52	126,00	157,52	-

hinnad kella 18.00 seisuga, USD, allikas Bloomberg

ÄP TALLINNA BÖRSIL

Fondid tahavad Normalt kingitust

Eile tuli teade, et Norma aktsionärid, kes esindavad vähemalt 1/10 Norma aktsiatest, soovivad uut päevakorrapunkti aktsionäride üldkoosolekule.

► Romet Kreek, Äripäeva analüütik

Kõigepealt tahavad tunnematu kuid aimatavad investoriid suuremat dividendi (19,56 krooni aktsia kohta). Norma nõukogu dividendiettepanek on 5 krooni aktsia kohta. Kuna ettevõtte üjub rahas, tundub suurem dividend mõistlik.

Kuid see ei ole veel kõik. Kuigi eile maksis Norma aktsia 79,80 krooni, leidsid aktivistidest fondijuhid, et ettevõtte võiks osta tagasi kuni 1/10 aktsiatest hinnaga 133 krooni aktsia kohta. Tekib küsimus, miks sellise hinnaga?

Huvitav, miks peaks ettevõtte ostma langeval turul aktsiad tagasi oluliselt kõrgema hinnaga, kui turuhind? Kas fondijuhid soovivad, et ettevõtte hävitaks väärtust, et fondid ja

teised investorid saaksid osadest aktsiatest kõrge hinnaga lahti?

Kui ettevõtte ostaks turuhinnaga aktsiad tagasi, oleks see veel mõistetav.

Kui fondid on nii kavalad, võiksid nad oma kontol oleva vaba raha eest osta osa fondiosakuid proportsionaalselt osakute arvuga tagasi, näiteks 1,5kordse NAViga. Millegipärast selliseid tehinguid tegema ei kiputa.

Isegi suurem dividendiettepanek oleks vahest isegi ilma mürgise aktsiate tagasiostuhinnata tuumikinvestorile Autolivile vastuvõetav olnud - nüüd see ilmselt heaks kiitu ei leia.

Riia börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
LASCO	1,16	0,00	1,00	1,57	7,7
Latvijas Gaze	7,08	2,02	6,40	10,75	13,6
SAF Tehnika	1,08	-1,82	0,94	7,59	-
Valmieras Fiberglass	0,60	0,00	0,59	2,21	222,9
Ventspils Nafta	2,12	0,00	1,77	3,31	-

sulgemishinnad, LVL, allikas Bloomberg

Viiluse börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
City Service	9,85	-1,50	9,01	16,80	-
Grigiškes	1,40	0,00	1,40	3,02	-
Invalda	12,93	-0,39	12,51	20,29	-
Lithuanian Energy	3,85	0,79	3,41	8,40	141,9
Snaige	3,40	-2,86	2,70	11,53	-
Rokiškio Suris	5,00	0,00	4,90	8,97	6,3
TEO LT (Telekomas)	2,01	0,00	1,93	2,59	-
Vilniaus Vingis	5,86	0,00	5,45	6,21	-

sulgemishinnad, LTL, allikas Bloomberg

Helsingi börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
Comptel	1,45	-2,68	1,25	2,29	14,4
Elisa Comm.	14,34	-2,12	13,76	20,98	10,8
Elcoteq SE	5,48	0,55	3,42	6,64	-
Elektrobit Group	1,42	5,97	1,31	2,01	-
Finnair	6,57	-1,79	6,12	12,45	6,5
Fortum	28,10	1,52	21,03	32,26	16,9
F-Secure	2,80	-1,06	1,90	2,85	26,3
Kemira	9,20	-0,86	8,28	18,33	21,4
Metso	29,16	-0,48	24,43	47,95	10,6
Neste Oil	19,39	0,73	17,72	30,03	8,2
Nokia	18,84	-1,67	17,90	28,76	9,8
Outokumpu	31,87	0,35	17,20	32,89	14,1
PKC Group	8,36	5,82	6,88	11,86	8,4
Sampo	18,32	-1,40	14,80	24,00	14,7
Stockmann	27,51	-1,19	21,81	36,50	21,7
Stonesoft	0,42	-2,33	0,22	0,56	-
Stora Enso	8,08	-2,88	7,15	14,56	-
Tietoanator	16,10	-2,66	10,75	25,20	-
UPM Kymmene	12,70	-1,17	10,52	19,47	112,1
YIT	18,19	-2,10	11,78	26,85	9,8

hinnad kella 18.00 seisuga, allikas Bloomberg

Stockholmi börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
ABB	184,00	-2,13	132,50	203,50	-
Autoliv	358,50	-1,78	279,00	420,50	-
Assa Abloy	97,75	-0,76	93,50	161,00	10,9
AstraZeneca	247,00	-2,56	210,50	379,50	-
Electrolux	94,00	-2,59	81,25	178,50	11,4
Ericsson	14,55	1,11	10,05	28,74	12,4
Hennes & Mauritz	359,00	-1,78	298,50	444,00	20,9
Holmen	198,00	-2,22	180,00	316,50	11,2
Investor	144,75	-1,36	115,00	189,50	-
Nordea	103,00	-0,48	81,1	119,3	-
Skanska	103,25	-0,72	96,00	161,30	10,6
SKF	115,75	-0,86	91,50	153,50	8,9
SEB	150,00	-1,64	131,00	243,50	8,4
Securitas	79,75	0,31	67,00	111,50	-
Svenska Handelsb.	174,50	-0,57	151,55	204,99	10,6
Swedbank	161,00	0,00	148,75	263,50	6,9
Tele2	135,50	-1,09	101,25	152,50	-
TeliaSonera	53,00	-0,47	42,84	60,46	13,2

hinnad kella 18.00 seisuga, SEK, allikas Bloomberg

Moskva kauplemisüsteem

aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
Gazprom	13,36	1,14	8,60	15,00	12,3
Lukoil	91,45	1,84	64,25	95,80	8,0
Rostelekom	11,40	0,00	8,65	12,44	134,9
Surgutneftegaz	0,97	-0,39	0,87	1,38	10,3
UES	1,00	1,47	0,85	1,36	11,5

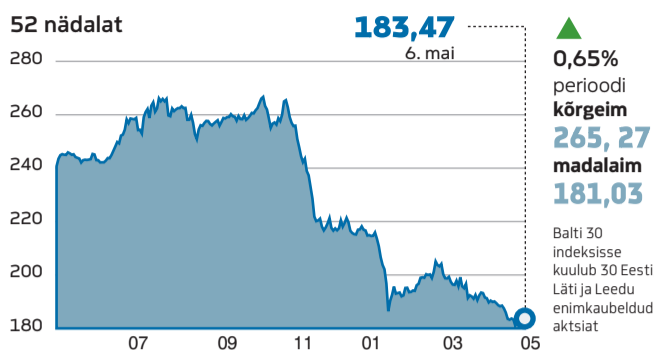
sulgemishinnad, USD, allikas Bloomberg

USA börsid

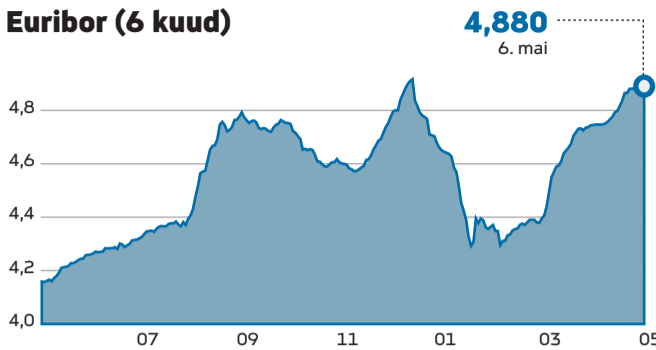
aktsia	sulgemis-hind	muutus %	52 nädala		p/e
			min	max	
Adv. Micro Device	6,95	6,43	5,31	16,19	-
AIG	46,92	-0,99	38,50	72,97	13,2
Alcoa	37,29	1,08	26,69	48,77	15,0
Altria Group	20,62	-0,43	19,47	24,55	5,5
Amazon.com	75,55	-0,49	59,70	101,09	63,0
American Express	49,28	-2,26	39,50	65,89	14,4
Amgen	42,67	-0,28	39,16	64,34	10,1
Apple	183,53	-0,65	101,01	202,96	37,8
AT&T	39,11	-1,86	32,95	42,97	13,7
Avon Products	39,24	1,19	31,95	42,51	21,7
Bank of America	38,31	-1,69	33,12	52,96	16,4
Boeing	85,45	-0,55	71,59	107,83	15,0
Bristol Myers Squibb	22,90	-1,51	20,05	32,35	15,3
Campbell Soup	35,32	-0,06	30,19	40,87	18,2
Caterpillar	82,56	-0,23	59,60	87,00	14,8
Chevron Corporation	95,95	0,35	76,40	97,28	10,4
Cisco Systems	25,97	-1,18	21,77	34,24	18,8
Citigroup	25,21	-2,10	17,99	55,55	-
Coca-Cola	57,89	-0,84	51,03	65,59	20,6
Colgate-Palmolive	73,04	-0,26	63,75	81,98	20,8
ConocoPhillips	88,05	1,00	67,85	90,84	8,4
DaimlerChrysler	78,13	-0,13	68,20	111,65	-
Deere & Co	84,34	-0,04	56,50	94,89	19,6
Dell	19,00	-0,52	18,13	30,77	13,6
Du Pont	49,55	-0,30	41,26	53,90	14,1
Eastman Kodak	16,81	-0,36	16,31	30,20	19,8
eBay	30,56	-0,97	25,10	40,73	20,9
Exxon Mobil	89,79	0,31	77,55	95,27	11,7
Fannie Mae	28,39	0,35	18,25	70,57	-
FedEx	95,05	-0,43	80,00	119,10	15,1
Flextronics	10,73	0,56	9,11	13,60	11,3
Ford Motor	8,20	-1,59	4,95	9,70	-
Freddie Mac	25,00	-2,04	16,59	68,12	-
General Electric	32,82	-1,09	31,55	42,15	14,7
General Motors	22,10	-1,16	17,47	43,20	-
Goldman Sachs	194,59	-2,29	140,27	250,70	9,1
Google	586,60	-1,40	412,11	747,24	

RAHATURG/KAUBAD INVESTOR 15

ÄP B30 INDEKS

ÄP INTRESS

ELUASEMELAENUD

Fannie Mae teenis oodatust suurema kahjumi

USA suurim hüpoteeklaenu- de andja teatas analüütikute oodatust suuremast kvartali- kahjumist. Fannie Mae esimese kvartali kahjum ulatus 2,2 mld dollari- ni. Aasta tagasi teeniti esime- ses kvartalis 961 mln dollari- ne kasum. Kahjum aktsia koh- ta oli nüüd 2,57 dollarit, ana-

lüütikute ootus oli 85 senti kahjumit aktsia kohta. Fannie Mae vähendab divi- dendi ja kaasab kuus miljardit värsket kapitali. Hüpoteekvõlakirjade paken- daja ja edasimüüja teatas, et 2009. aastal tulevad ettevõt- te kahjumid hullemad, kui sel aastal.

ÄP VÄLISBÖRSIDEL

Šveits ja finants oli plahvatuslik kokteil

Šveitsi aktsiaturg kukkus eile 2 protsenti, kuna pangad ja kindlustusseltsid külvavad kaost.

Maailma suurim edasikindlustaja Swiss Re teatas esimese kvartali kasumi 53 protsendist vähenemisest 624 mln frangile võrrelduna mullu sama perioodiga. Analüütikud ootasid numbriks 871 mln franki. Kasumi kukkumise taga oli finantstulevike tehingute väärtuse mahakandmine.

Elukindlustusselts Swiss Life teenis oma tähtsaimalt turult – koduturult väiksema kasumi.

Šveitsi suurim pank ja üleilmse haardega finantsturgudel tegutseja UBS teatas 11,5 miljardi frangi suurusest kvartalikahjumist. Maailmas näiksid nagu käivat olümpiamängud selles osas, kes on suutnud võimalikult viletsaid otsuseid teha krediiditurul ning võimalikult keerukaid instru-

mente portfelli võtta nende koguriski mõistmata. UBSi võiks kindlasti oodata kahjukandja rivi etteotsa.

Pangajuht Marcel Rohner ütles analüütikutele, et ootab raskete äriolude jätkumist, mis on pangale juba tähendanud 38 miljardi dollari suurust mahakandmist. Pank koondab seitse protsenti töötajatest ning müüs osa oma varadest säilitamiseks kapitali.

Šveitsi juhtiva aktsiaaindeksi SMI viis suurimat kukkumat olidki finantssektori esindajad. UBSi aktsia hind kukkus 6,1 protsenti, 34,64 frangile. Swiss Re aktsia taandus 5,9 protsenti, 82,50 frangile. Swiss Life'i aktsia langes 3,1 protsenti, 308 frangile.

Züricher Kantonbanki analüütik Georg Marti võttis Bloombergi põhjal väga kenasti olukorra kokku – riskid on finantssektori äris jätkuvalt kõrged.

Romet Kreek

ÄP RAHA

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägit	kuu püsijäägit	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Sampo Pank	0,25	0,25**	5,00	5,20	5,50	6,00	6,10	6,20	6,25	6,30	1000/5000(4)	
Krediidipank	-	0,30	5,10	5,25	5,50	6,05	6,15	6,30	6,30	6,30	1000/3000(4)	
SEB	0,20	0,25	5,00	5,02	5,05	5,15	5,25	5,35	5,40	5,45	2000*	
Hansapank	0,20	-	-	-	4,95	5,10	5,15	5,30	5,30	5,30	3000	
Tallinna Äripank	-	0,20	5,00	5,20	5,50	6,00	6,10	6,20	6,25	-	1000	
Tallinna Äripank (3)	-	0,20	5,65	5,80	6,10	6,70	6,85	7,00	7,05	-	100 000	
Nordea Pank (6)	kuni 1,70	-	4,70	4,90	5,05	5,40	5,40	5,40	-	-	5000	
Parex Pank	kokkuleppel	-	5,60	5,60	5,70	5,80	5,90	6,00	-	-	1500	
SBM Pank	0,25	0,30	5,65	5,70	5,75	6,05	6,20	6,40	6,40	-	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	6,70	-	8,00	7,50	7,50 (8)	5000	
BIG (5)	-	-	-	-	-	7,00	-	8,00	7,80	7,80 (8)	100 000	
DnB NOR Pank	0,25 (7)	-	5,60	-	5,65	5,75	6,00	6,00	5,50	5,50	5000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						tähtajaline hoius %, EUR					
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta
Sampo Pank	2,45	2,45	2,45	2,40	2,40	2,50	4,25	4,35	4,40	4,40	4,45	4,55
Krediidipank	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	200 USD(4)	4,35	4,45	4,50	4,50	4,70
SEB	2,25	2,25	2,20	2,15	2,00	1,95	200 USD	3,80	3,85	3,90	3,95	4,05
Hansapank	-	-	2,15	2,00	1,95	2,00	295 USD	-	-	3,88	3,87	3,96
Tallinna Äripank	2,55	2,55	2,55	2,50	2,50	2,60	200 USD	4,35	4,45	4,50	4,40	4,55
Nordea Pank (6)	2,20	2,20	2,20	2,15	2,00	2,00	300 USD	4,05	4,20	4,35	4,40	4,40
Parex Pank	2,30	-	2,40	2,50	2,50	2,70	780 USD	4,10	-	4,30	4,50	4,70
SBM Pank	2,65	2,65	2,65	2,70	2,75	2,85	500 USD	4,30	4,35	4,75	4,85	5,05
DnB NOR Pank	2,30	-	2,20	2,20	-	2,10	300 USD	4,00	-	4,30	4,30	-
BIG (5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,90	-
BIG (5)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,20	-

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 24 999 EEK ** juriidiline isik (3) personaalpank, klientidele (4) kontoris (5) intressimakse hoiustamisperioodi lõpus (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägit; (8) 3, 4 või 5 aastat.

Arvelduskonto ja reservhoiuse intressid

% päevasaldolt	klient	hõbeklient	kuldclient
Nordea Pank			
arvelduskonto, eraisikud			
kuni 50 000 EEK	0,15	0,30	0,60
50 000–250 000 EEK	0,25	0,50	1,00
üle 250 000 EEK	0,45	0,85	1,70
reservhoiuse, eraisikud			
kuni 50 000 EEK/kuni 3196 EUR	4,7/3,45	5,0/3,75	5,3/4,05
50 000–250 000 EEK/3196–15 978 EUR	4,8/3,55	5,1/3,85	5,4/4,15
üle 250 000 EEK/üle 15 978 EUR	4,9/3,65	5,2/3,95	5,5/4,25

Pankade kontaktandmed

SEB Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
 Hansapank Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410
 Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0900, faks 661 6037
 Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
 Nordea Pank Hobujaama 4, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201 e-post: tallinn@nordea.com
 Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee
 SBM Pank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
 Parex Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: parex@parex.ee
 Balti Investeeringute Grupi Pank
 Rüütli 23, Tartu, tel 668 1888, faks 737 7581, e-post: big@big.ee, www.hoius.big.ee
 DnB NOR Pank Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbnord.ee, www.dnbnord.ee

ÄP VALUUTA

Eesti Panga kursid

valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK
Araabia Üe dirham	AED	2,74870000	India ruupia	INR	0,24744000	Mehhiko peeso	MXN	0,96423700	Tuneesia dinaar	TND	8,58249000
Argentina peeso	ARS	3,18020000	Indoneesia ruupia	IDR	0,00109615	Moldova leu	MDL	0,97543900	Ukraina grivna	UAH	2,09604000
Austraalia dollar	AUD	9,55595000	Islandi kroon	ISK	0,13189100	Norra kroon	NOK	1,98532000	Ungari forint	HUF	0,06205400
Brasillia reaal	BRL	6,04887000	Jaapani jeen	JPY	0,09640990	Poola zlot	PLN	4,55011000	USA dollar	USD	10,09560000
Bulgaria lev	BGN	8,00029000	Kanada dollar	CAD	9,98374000	Rootsi kroon	SEK	1,67313000	Usbekistani somm	UZS	0,00773327
CFA frank (BCEAO)	XOF	0,02389510	Kasahstani tenge	KZT	0,08379100	Serbia dinaar	CSD	0,18999900	Aserbaidžani manat	AZN	12,17090000
Egiptuse nael	EGP	1,88483000	Korea won	KRW	0,00994882	Singapuri dollar	SGD	7,42867000	Rumeenia leu	RON	4,29864000
Euro	EUR	15,64660000	Kuld (EEK/oz)	XAU	8869,45000000	Slovakkia kroon	SKK	0,48693200	Türgi liir	TRY	8,02637000
Gruusia lari	GEL	6,92860000	Krgzstani somm	KGS	0,27697000	Suurbritannia nael	GBP	19,84230000	Uus-Meremaa dollar	NZD	7,93814000
Hiiina jüaan (renminbi)	CNY	1,44477000	Leedu lilt	LTL	4,53157000	Šveitsi frank	CHF	9,61391000	Valgevene uus rubla	BYR	0,00471535
Hongkongi dollar	HKD	1,29507000	Lavi rand	ZAR	1,34089000	Taani kroon	DKK	2,09662000	Venemaa rubla	RUB	0,42533100
Horvaatia kuna	HRK	2,15572000	Läti lilt	LVL	22,41470000	Tai baht	THB	0,31831600	Venezuela bolivar	VEB	4,70155000
Israeli uus sekel	ILS	2,95884000	Malaisia ringgit	MYR	3,20341000	Taiwani dollar	TWD	0,33113200			
IMF arveldusühik	SDR	16,36230000	Maroko dirhem	MAD	1,36682000	Tšehhi kroon	CZK	0,62115100			

ET MINA SAAKSIN KA SUUREKS...

Helistades

900 6000 – 25 krooni

900 6100 – 100 krooni ...toetad kuvöösi ostmist enneaegselt sündinud lastele.

Helistada saab kõikidest võrkudest.

16 INVESTOR INVESTEERIMISFONDID/REKLAAM

Avaron Asset Management

5.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Balkani Fond A, EEK	90,3799	93,5913	91,7562	-	-8,61	-8,21	-	-	375 766 432
Balkani Fond B, EEK	92,4488	92,4488	92,4488	-	-8,44	-7,53	-	-	-
Areneva Eur. Väikeettevõtete F A, EEK	74,4553	77,1009	75,5891	-	-14,41	-24,20	-	-	315 674 232
Areneva Eur. Väikeettevõtete F B, EEK	76,1726	76,1726	76,1726	-	-14,26	-23,62	-	-	-

East Capital Asset Management AB

5.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
East Capital Balkan Fund, EUR	-	-	2,54	27,06	-28,05	-25,07	18,67	-	368 000 000
East Capital Baltic Fund, EUR	-	-	7,04	18,68	-10,43	-13,41	5,47	22,14	114 000 000
East Capital Eastern European Fund, EUR	-	-	4,92	22,58	-15,75	-9,06	27,03	34,45	973 000 000
East Capital Russian Fund, EUR	-	-	162,60	20,83	-12,64	-3,96	40,94	37,78	1 288 000 000
East Capital Turkish Fund, EUR	-	-	0,81	41,55	-33,06	-15,63	-	-	111 000 000
Fondide originaalvaluuta on SEK									

ERGO Varahaldus

6.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Tulevikufond, EEK	15,9833	16,6290	16,1447	1,88	-2,98	-1,62	7,13	8,94	271 623 738,43
Rahulik Pf, EEK	11,7256	12,1993	11,8440	0,51	1,67	3,35	1,34	2,83	558 197 335,55

Finter Fund

5.05

	valuuta	ost	müük	NAV	fondi maht	ISIN
Emerging Markets	USD	-	-	327,90	74969589,73	LU0062338560
CHF Bonds	CHF	-	-	116,07	44661068,00	LU0121265903
USD Bonds	USD	-	-	151,80	82861486,19	LU0121266034
EUR Bonds	EUR	-	-	336,44	91035732,88	LU0121266208
European Equities	EUR	-	-	125,35	55243902,63	LU0095789946
Dynamic Portfolio EUR	EUR	-	-	117,51	37344474,87	LU0121265739
US Equities	USD	-	-	93,79	19273608,02	LU0316676740
Yield Portfolio CHF	CHF	-	-	383,27	41581484,87	LU0038841986

GILD Fund Management

30.04

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
GILD Arbitrage Riskikapitalifond, EUR	-	-	28,5922	3,65	5,19	17,31	21,87	21,97	48 400 592

AS Hansa Investeeringifondid

6.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EEK	11,8356	12,1345	11,9552	0,87	1,75	3,78	1,48	2,49	340 918 434
Pensionifond K2, EEK	13,6104	13,9541	13,7479	1,45	-2,15	0,06	4,41	5,94	1 865 147 429
Pensionifond K3, EEK	16,0307	16,4355	16,1926	2,34	-4,52	-2,51	7,71	9,75	4 019 731 555
Pensionifond V1, EEK	18,9494	19,4279	19,1408	6,03	-3,38	-1,18	5,33	7,98	128 993 548
Pensionifond V2, EEK	15,5146	15,9064	15,6713	10,09	-7,54	-5,82	9,24	-	222 590 413
Pensionifond V3, EEK	19,9334	20,4367	20,1347	15,66	-12,69	-11,26	14,94	-	391 763 893
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	9,2035	9,4359	9,2965	N/A	-10,30	-17,26	0,00	0,00	51 052 167
Ida-Euroopa Aktsiafond, EEK	170,7544	175,0664	172,4792	25,45	-35,21	-40,32	7,60	0,00	1 583 064 520
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	11,1174	11,3981	11,2297	N/A	-22,42	-28,83	0,00	0,00	60 774 266
Venemaa Aktsiafond, EEK	2040,8900	2092,4276	2061,5050	19,78	-14,13	-6,12	35,34	35,74	1 764 679 888
Fondifond 30, EEK	106,5853	109,2768	107,6619	6,71	-4,14	-3,12	0,00	0,00	294 110 393
Fondifond 60, EEK	110,5194	113,3103	111,6358	11,11	-8,99	-7,74	0,00	0,00	940 369 650
Fondifond 100, EEK	113,0322	115,8865	114,1739	16,00	-13,96	-13,69	0,00	0,00	863 320 011
Ida-Euroopa Völakirjafond, EUR	10,5466	10,5993	10,5466	8,85	0,14	5,78	0,00	0,00	23 247 183
Private Debt Völakirjafond, EUR	1047,7257	1069,1079	1069,1079	-	2,58	-	-	-	48 739 075
	ost	müük	NAV	tootlus (p.a) %					fondi maht
Intressifond, EEK	151,7680	151,7680	151,7680	1 päev	1 kuu	3 kuud	12 kuud	-	476 738 025
Hansa Rahaturufond**, EEK	1000,0000	1000,0000	1000,0000	4,94	4,97	4,82	4,12	-	969 780 828

LHV Varahaldus

6.05

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pf Maailma aktsiad, EEK	16,9190	17,2608	17,0899	1,96	-2,79	-1,84	11,14	11,63	336 869 148
Pf Dünaamiselt Völakirjad, EEK	12,8018	13,0604	12,9311	0,40	1,18	1,90	3,63	4,08	29 248 730
Pf Uued Turud, EEK	14,5831	15,0250	14,7304	2,51	-2,25	3,15	11,38	8,96	58 730 183
Pf Tasakaalustatud Strateegia, EEK	12,6257	13,0083	12,7532	1,37	-2,27	0,26	6,13	4,92	40 768 088
Pf LHV Kvaliteetsed Völakirjad, EEK	11,9164	12,1572	12,0368	0,49	0,47	0,90	2,99	2,83	17 378 504
Täiendav Pensionifond, EEK	17,4510	17,8036	17,6273	11,44	-4,72	-1,74	13,85	13,89	27 407 277
Töusva Euroopa Alfa Fond, EUR	7,2136	7,3579	7,2136	-	-16,75	-	-	-	811 239
LHV Maailma Aktsiad, EUR	9,3175	9,5057	9,4116	-	-9,31	-	-	-	648 188
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	10,4040	10,7193	10,5091	-	-	-	-	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EEK	104,0399	107,1926	105,0908	-	-	-	-	-	72 971 640

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management
Narva mnt 5-5B, Tallinn 10117
tel 664 4205, faks 664 4201,
info@avaron.ee, www.avaron.ee

East Capital Asset Management AB
Pikk 67-1a, Tallinn 10133 tel 646 1675,
faks 646 1674, tallinn@eastcapital.com,
www.eastcapital.com

ERGO Varahalduse AS
Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200,
faks 667 9201

AS GILD Fund Management
Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0401,
faks 680 0403, arbitage@gildbankers.com,
www.gildbankers.com

Finter Fund Management Company S.A.
33, avenue J.F. Kennedy, P.O. Box 91, L-2010
Luxembourg, tel +352 44 10 1065 67
fax +352 44 10 1060 02, funds@finter.ch,
www.finter.ch, esindaja Eestis AS Eesti
Krediidipank, www.krediidipank.ee

AS Hansa Investeeringifondid
Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0310,
faks 888 1171, funds@hansa.ee

LHV Varahaldus AS
Tartu mnt 2, Tallinn 10 145, tel 680 0435,
faks 680 0402, vara@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Rahastoyhtiö
Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3300

Sampo Baltic Asset Management
Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295,
faks 630 2275, funds@sampopank.ee,
www.sampopank.ee

Trigon Funds
Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208
faks 667 9221, fond@trigon.ee,
www.trigon.ee

AS SEB Varahaldus
Tornimäe 2, Tallinn 15 010, tel 665 6565,
faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee

Evli Securities, Varahaldus (Evli Fund Management)
Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel
640 5720, faks 640 5701, fondid@evli.ee,
www.suprema.ee

Maaklerifirmad

Hansapank
Liivalaia 8, Tallinn
tel 613 1659, faks 613 1545

LHV
Tartu mnt 2, Tallinn tel 680 0401,
faks 680 0410;

Sampo Pank
Narva mnt 11, Tallinn
tel 630 2104

SEB Enskilda Equities
Tornimäe 2, Tallinn
tel 665 6622, faks 665 6802

SBM Pank
Pärnu mnt 12, Tallinn
tel 680 2500, faks 680 2501

Evli Securities AS
Tartu mnt 2, Tallinn
tel 640 5784, faks 640 5701

Nordea Investment Funds

5.05

	valuuta	ost	müük	NAV	fondi maht	ISIN
Biotech Fund	USD	11,31	11,31	11,31	0	LU0109905058
Central & Eastern European Equity Fund	EUR	13,62	13,62	13,62	0	LU0227385340
Danish Bond Fund	DKK	278,48	278,48	278,48	0	LU0064319766
Danish Equity Fund	DKK	216,71	216,71	216,71	0	LU0081951880
Danish Kroner Reserve	DKK	154,77	154,77	154,77	0	LU0064323137
Danish Long Bond Fund	DKK	180,94	180,94	180,94	0	LU0077910890
Danish Mortgage Bond Fund	DKK	162,36	162,36	162,36	0	LU0076315968
Dollar Bond Fund	USD	16,88	16,88	16,88	0	LU0076316008
Emerging Markets Bond Fund	USD	11,13	11,13	11,13	1 365 586	LU0227386314
Euro Bond Fund	EUR	7,73	7,73	7,73	0	LU0076315455
Euro Reserve	EUR	14,53	14,53	14,53	0	LU0064322471
European Equity Fund	EUR	16,42	16,42	16,42	0	LU0081952268
European Value Fund	EUR	34,28	34,28	34,28	0	LU0064319337
Far Eastern Value Fund	USD	20,37	20,37	20,37	0	LU0064675985
Finnish Equity Fund	EUR	22,19	22,19	22,19	0	LU0095739925
Global Bond Fund (DKK)	DKK	235,37	235,37	235,37	0	LU0064320772
Global Bond Fund (EUR)	EUR	10,31	10,31	10,31	0	LU0064321150
Global Equity Fund	EUR	4,92	4,92	4,92	0	LU0109904242
Global Value Fund	EUR	10,55	10,55	10,55	0	LU0160643358
IT-Fund	USD	36,78	36,78	36,78	0	LU0109904754
Japanese Equity Fund	JPY	984,00	984,00	984,00	0	LU0097863921
Japanese Value	JPY	956,00	956,00	956,00	0	LU0160643192
Nordic Equity Fund	EUR	57,40	57,40	57,40	0	LU0064675639
North American Equity Fund	USD	9,99	9,99	9,99	0	LU0095740188
North American Value Fund	USD	34,78	34,78	34,78	0	LU0076314649
Norwegian Bond Fund	NOK	145,78	145,78	145,78	0	LU0082099111
Norwegian Equity Fund	NOK	147,32	147,32	147,32	0	LU0081952003
Norwegian Kroner Reserve	NOK	156,89	156,89	156,89	0	LU0078812822
Sterling Bond Fund	GBP	32,46	32,46	32,46	0	LU0064320699
Swedish Bond Fund	SEK	209,34	209,34	209,34	0	LU0064320186
Swedish Equity Fund	SEK	178,51	178,51	178,51	0	LU0081951963
Swedish Kroner Reserve	SEK	167,05	167,05	167,05	0	LU0064321663
US-Dollar Reserve	USD					

Äripäeva seminar koostöös Üritusturundusagentuuride liiduga

ÜRITUSTURUNDUSE 10 KÄSKU!

14. mai 2008 Tallinn Radisson SAS hotell

1. SESSIOON: Mida tahab tellija?
 Kuidas koostada õige ja täpne ürituse brief?
 AS EMT üritusturunduse juht **Hille Hanso**
 Millal korraldada ise, millal tellida teenus agentuuridelt?
 AS Mecro personalispetsialist **Karita Leppsoo**
 Kuidas üritusega ärieesmärke saavutada?
 AS Microlink Eesti turundusspetsialist **Andre Kaibald**

2. SESSIOON: Mida soovivad läbiviijad?
 25 asja, mis võivad untsu minna!
 Fiesta Service'i partner **Toomas Puna**
 Kuidas töötab firmade sisekommunikatsioon sündmuse kaasabil?
 Sündmuste looja ja läbiviija **Aivar Kuusk**
PIDU: ideekavandist pohmakani.
 Ürituste läbiviija ja õhtujuht **Emil Rutiku**

3. SESSIOON: Mida pakuvad agentuurid?
 Kuidas targalt tellida?
 R&Reede tegevjuht **Avo Hein**
 Mängude tähtsusest üritustel. Mis tagab õnnestunud mängimise?
 OÜ Valge Maja loovjuht ja ürituste korraldaja **Kalle Kõiv**
Töötuba: üritus ühe tunniga!
 PNG loovjuhi ja ÜTAL'i juhatuse liikme **Jüri Peetsoni**
 eestvedamisel üritus ideest projektini

Reedeni soodushind 2972 krooni

Huvitavad vihjed!
Praktilised näpunäited!
25 ASJA, MIS VÕIVAD UNTSUMINNA!
TEHNILISED LAHENDUSED!
OHUTUUSLIKUD SOOVITUSED!
AGENTUURIDE NOUANDED!

Äripäev **Radisson SAS** HOTELS & RESORTS

HINNAINFO: Seminari hind kuni 09.05.2008 registreerimisel 2972 krooni (km-ga 3506,96 krooni). Hiljem registreerujatele 3715 krooni (km-ga 4383,70 krooni). Hind sisaldab seminari materjale, hommikukohvi ja lõunasööki. Mitme osaleja registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10%. **Info telefonil 6670 237.**

Äripäev **Radisson SAS** **focusIT**

Äripäev ja FocusIT kutsuvad Teid seminarile
 21. mail 2008 Radisson SAS konverentsikeskuses.

Kuidas valida kaupade arvestussüsteeme?

Seminari eesmärk on anda osalejatele ülevaade kaubanduses kasutatavatest tarkvaradest, nende võimalustest ning põhitõdedest, mille alusel tuleks nende vahel valida.

I MOODUL Milliseid tarkvarasid kauplustes kasutatakse ja kuidas neid valida?

Rene Jakobson, Eesti Tarbijateühistute Keskühistu IT direktor

II MOODUL Millist tarkvara valida?

(tarkvarade tootjad ja esindajad tutvustavad oma tooteid)

- InfoSys OÜ • HClub Arvutitarkvara AS
- New Vison AS • BCS Intera AS

III MOODUL Kuidas need tarkvarad reaalses elus toimivad?

Kasutajad räägivad oma organisatsiooni kogemustest eelpool tutvustatud tarkvaraga

Lisainfo telefonil 667 0232 ja aadressil www.aripaev.ee/seminar.

Kutsume registreeruma kohe, sest kuni 16.05.2008 kehtib soodushind 2972 krooni (km-ga 3506,96 krooni). Hiljem registreerujatele 3715 krooni (km-ga 4383,70 krooni). Mitme osaleja samaaegsel registreerimisel ühest maksjaettevõttest soodustus 10%. Hind sisaldab seminari materjale, hommikukohvi ja lõunasööki.

EHITUS

| ehitusmaterjalid | üldehitus |

ÄP TSITAAT

"Inimestele tuleb ehitada seda, mida nad osta jõuavad. Suurte mahtude juures, kus on võimalik ehitushinda allapoole tuua, ei näe me alternatiivi betoonelemendile.

Aivar Tuulberg, Rand & Tuulberg Grupi nõukogu esimees, kiites valminud Muuga Betoonelemendi tehase toodangut, aripaev.ee, 25.04.08

Pööningukorrus nõuab üksmeelt

Katusealuse väljaehitamisel vajalik ehitusluba

Kui eramus piisab katusekorruse rajamisel ehituslike dokumentide hankimisest, siis kortermajas tasub eskiis- ja ehitusprojektile võtta ka kõigi korteriomanike allkirjad.

"Tegime pööningu ja keldri kohta notariaalse kasutuskorra lepingu, edaspidi plaanime mõttelised osad reaalsadeks muuta, siis peaksid need lisapinnad olema ka automaatselt reaalsadesse kuuluvad," selgitas Kalamajas 20. sajandi alguse kahekorruselise puitmaja pööningu väljaehitamise summist elanik Inge Mehide.

Ühed said pööningule, teised keldrisse

Majas tagas täieliku üksmeelse elanike võimalus laiendada ülemised kortereid pööningule ja alumised keldrisse. Tulemusena saabki igauks midagi käegakatsutavat.

"Pabereid ajas ühistu ligi pool aastat, pööningut ehitati välja septembrist," lisas juba

viimistlustöödele pühendunud Mehide.

Eesti Korteriühistute Liidu õiguskonkordantsi juhataja Urmas Mardi tõdes, et kui katusealune ruum täis ehitatakse, siis tahab ka seda keegi endale. Et pööning kuulub kõigi korterite kaasomandisse, siis tuleb saada kõigi korteriomanike nõusolek.

Protsessiva kaasomaniku saab kaevata kohtusse

Tema seletusel võibki just siin peituda pööningu katusekorruseks väljaehitamise põhiline pidur.

Kui pärast vaidlust on üks korteriomanik ikka vastu, siis saab ühistu teda hageda kohtus korteriomandiseaduse paragrahv 8 põhjal.

"Tihti minnakse väljapressimise teed ja oodatakse rasvast ümbrikku," kirjeldas Mardi ehitusbuumiaegset vastu-seisu kujutavat moetrikki.

Et selliseid asju ennetada, soovitas ta ühistul lasta pööning ja selle võimalused kinnisvaraekspertidel ära hinnata – siis kujuneb väljaehitamise soovidele argumenteeritud alus. Sellele võiks vastu-

olija vastata kirjalikult ja argumenteeritult.

Samas paneb ta väljaehitamise ihalejatele südamele, et ettevõtmine oleks tõesti kõigi korteriomanike huvides.

Näiteks saab ülejäänud maja pööningupinna uue omaniku arvel hüvena uue katuse, tehnosüsteemide remondi või maja korrastamise muul moel.

Tallinna linnaplaneerimise ameti ehitusjärelevalve teenistuse direktor Rain Seier soovitas kortermaja pööningu väljaehitamist alustada just kõigi kaasomanike kirjaliku nõusoleku saamisest, muidu pole muude dokumentide väljaajamisele mõtet hakata aega raiskamagi. Eramute puhul võib kohe alustada ehitusloa taotlemisest.

Kuna pööningu väljaehitamine on hoone põhikonstruktsioonide muutmine, siis läheb ehitusluba vaja igal juhul.

Liitigi muutub ju senise külma pööningu tuulutus katusealuste elamispiindade valmides sootuks teistsuguseks.

Esimese sammuna soovib ta lasta teha eskiisprojekti, mille peale võiks koguda

kõigi kaasomanike nõusolekut kinnitavad allkirjad. Eskiisprojekt tuleb viia piirkonna arhitektile näitamiseks.

Miljööladel ole valmis muinsuskaitse piiranguteks

Arhitektuurse eelprojekti tegemiseks annab omavalitsus projekteerimistingimused kuni poole kuuga. Tingimuste põhjal võidakse nõuda miljöölasse jääva maja puhul muude kooskõlastuste hulgas ka muinsuskaitse oma.

Vigadeta arhitektuurse eelprojekti puhul saab ehitusloa kätte 20 päeva jooksul. Muidu hakkab projekt pingipallina vigadelappimiste tuules omavalitsuse ja projekterija vahel aega neelama. "Kui projekt on korras ja ehitusluba olemas, võib töödega alustada kasvõi homme," lisas Seier.

Tööde alustamisel tuleb esitada omavalitsusele tööde alustamise teatis kolme tööpäeva jooksul.

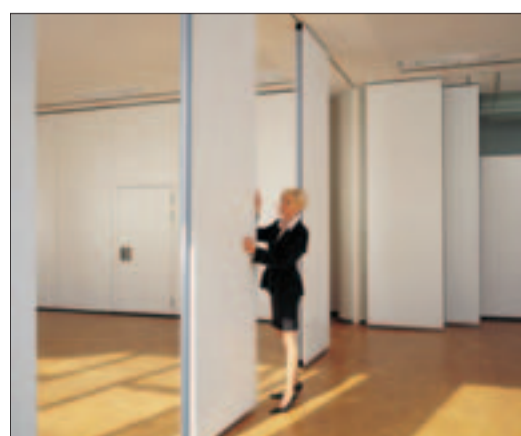
Samas hoiatas Seier, et väljaehitatud pööningule peab kasutusluba taotlema iga kaasomanik eraldi.

www.vaheseinad.com
gsm 50 83 062

MENDALI
- kogemus aastast 1992 -

www.looduskivi.com
gsm 50 34 533

TEISALDATAVAD VAHESEINASÜSTEEMID

- MDF profiilidest
- vineerprofiilidest
- alumiiniumprofiilidest
- täisklaas
- Dorma Moveo helikindlad ruumijagajad, elektriliselt avanevate ja sulgevate tihenditega

www.wallenium.ee

WALLENIUM
VAHESEINAD

Tulge külla!

KÕIKIDE LAHENDUSTEGA ON VÕIMALIK TUTVUDA AADRESSIL:

PIRITA TEE 20E
AVATUD 9.00.-17.00.
TEL 6003747
FAX 6003748

Äp KUUPÄEV

09.05

▶ avatakse Eesti Näituste messihallides Pirital kolm päeva vältavad messid Aiandus & haljastus 2008 ja Interjäär 2008.

Äp NUMBER

845

▶ meetri pikkune tuleb juuliks Tartusse Aruküla tee kõrvale valmiv jalgrattatee.

Äp TSITAAT

! Tihti minnakse välja-pressimise teed ja oodatakse rasvast ümbrikku.

Urmas Mardi, Eesti Korterühistute Liidu õigusosakonna juhataja, ühistu enamiku soovi kohta iga hinna eest pööning välja ehitada

▶ Kalamajas oma korteri majarahvaga üksmeele pööningule laiendanud Inge Mehide naudib juba viimistlemist.

Foto: Meeli Küttim

Äp PANE TÄHELE

- ▶ Taotle kaasomanike nõusolek.
- ▶ Lase teha eskiisprojekt.
- ▶ Taotle linnaosavalitsuse nõusolek.
- ▶ Taotle kohalikust omavalitsusest projekteerimistingimused.
- ▶ Lase teha arhitektuurne eelprojekt.
- ▶ Taotle kooskõlastused päästeametist, miljööalal ka muinsuskaitsest.
- ▶ Taotle kohalikust omavalitsusest ehitusluba.
- ▶ Lase teha ehitusprojekt.
- ▶ Ehituse alustamisel teavita kolme tööpäeva jooksul kohalikku omavalitsust.
- ▶ Taotle kasutusluba (kortermajas iga kaasomanik ehk korter eraldi).

Äp NUMBER

20

▶ päeva jooksul saab korralikult vormistatud arhitektuurse eelprojekti põhjal kätte pööningu väljaehitamise ehitusloa.

Äp MIS ON MIS

▶ eskiisprojekt – hoone ja pööningu ilmet, ruumilisi mahte ja ruumide jaotust kajastav arhitektuurne projekt

▶ arhitektuurne eelprojekt – pööningu ilmet, linnaruumilist mõju, ruumiprogrammi, tehnosüsteeme seletuskirjaga arhitektuurses mõotkavas kajastav tööjooniste kogum

▶ ehitusprojekt – pööningu insenertehniliste arvutuste ja konstruktsioonide kirjalike ehitusjuhiste detailses mõotkavas tööjooniste kogum

Äp KOMMENTAAR

Kui puitsõrestikhoones pööningut välja ehitatakse, on asi ehitustehniliselt sandim. Kui tegemist on palkseinte, plankseinte või kivimüüridega, siis on asi lihtsam.

Näiteks möödunud sajandi alguse lihtsakoelised sõrestikseintega puumajakesed võivad olla üsna nõrgad, seevastu 1930. aastatel valminud kivitrepikojaga nn Tallinna majad on väga tugevad.

Pööningule korruse tegemisel tuleb viimane prussi- või palgivöö üle vaadata.

Katusekonstruktsiooni muutmisel võib kasutada ka 5 x 15 cm ristlõikega prusse, kuid nende kinnitamisel ei tasu vaid kruvidele ja naeltele lootma jääda.

Kindlasti on vaja kasutada läbivaid polte.

Kui sa töömeestele peale ei käi, siis nad liidavadki prussid omavahel nurgikute ja kruvikestega ning konstruktsioon saab vedel.

Lisaks võib selline konstruktsioon tormiga lahti tulla.

Katuse kaldpinna tuleks kindlasti panna soojustust 25 cm. Soojajuhtivus peab olema 0,25. Nõukogude ajal loeti heaks juba soojajuhtivust 1,6.

Samas, meie kliima tingimustes pole plekk-katuse alla mingit kilet vaja – see ajab katusealuse umbe ja ajapikku tekib ikkagi kondensvesi, mis ajab kõik mädanema.

Tagada tuleb katusekattealune tuulutus räästast sisse ja katuse harja otsest välja. Siis kaob kõik toasine niiskus ja tuulutus sarnaneb tavalisele külmale pööningule.

Lembit Sõmer, ehitusekspert

Haagised sõiduautodele

tootmises üle 100 erineva mudeli

UUE MUDELI SOODUSHINNAD

700V401T160 PLH hind 7670 kr (km-ga) ▶

750M201L125 PLH
hind 10 500 kr (km-ga)

Haakekonksud kõigile automarkidele, jae- ja hulgimüük
tel 730 1846,
53 444 401

www.respo.ee

MEIE TUGEVUSEKS ON KVALITEET

AS Respo Haagised
Tartumaa, Tõrvandi
tel 730 1841, 50 48 722
e-post info@respo.ee

Müük Tallinnas
Forelli 11
tel 650 6061, 50 89 225
www.baltahaagis.ee

Ehitus- ja mööbliplaadid:

- VINEERID – niiskus- ja veekindlad, lihvitud, lamineeritud ja ehituslikud
- OSB/Durelis ehitusplaadid
- MDF mööbliplaadid
- Puitlaastplaadid, puitkiudplaadid

Avatud E–R 8.30–17.00
Suur-Sõjamäe põik 11, Tallinn
Vitamiini 4, Tartu

Info 740 9260
probex@probex.ee

PROBEX
OSB- ja vineerikonksud

TEEDE- JA EHITUSMASINAD

- UUED JA KASUTATUD TEEDE- JA EHITUSMASINAD
- MÜÜK JA RENT
- HOOLDUS
- VARUOSAD

HIDROMEK
RUBBLE MASTER

HURDIG
DYNAPAC

HYUNDAI
Montabert

Balti Tehnika OÜ Ehitajate tee 107a, 13514 Tallinn Tel 651 1320, 50 41 590 Faks 651 1312 www.baltiteh.ee baltiteh@baltiteh.ee

20 EHTUS

Konkurss Võistlustöödega saab Soolalaos tutvuda veel ülehomseni

Kunstiakadeemia uus hoone igatseb kadunud Viru platsi

Eesti Kunstiakadeemia uue õppehoone konkursi võidutööga tõmmatakse maha kõik õppeasutuse hooned – kaasaarvatud arhitekt Peeter Tarseva projekteeritud peahoone.

“Tingimused võisid natuke kujutlust pärssivad olla,” jäi Eesti Arhitektide Liidu esimees Ike Volkov kahtlevaks rangete piirangute osas, mille võidutöö ületas. Samas tunnistas ta ruttu, et kõrvaltvaatlejana tundus konkurss olevat põhjalikult korraldatud.

Erinevalt teistest võistlejatest jätsid taanlastest võitjad ainsana uue hoone ette väljaku. Kui teised piirdusid kogu senise kõrgkooli hoonestumahaalammutamise ja uue hoonelahmaka püstitamisega, siis võidutöös heistas ilmselt žüriile kadunud unistus Tallinna kinnisvarahaide poolt tuksi keeratud Viru väljakust.

Tulemusena võib võidutööd näha kui ajas irreaalset üle ristmiku Viru Keskuse alla mattunu tagasikutsumist. “Loomulikult ammutasime mõtteid ka Tallinnast ja ümbritsevatest ehitistest. Samuti oli soov luua midagi ainulaadset ja värsket,” kirjeldas võidu-

ÄP TAUST

Kunstiakadeemia uue hoone konkursil võidutsesid välismaalased

- ▶ I koht “Art Plaza” – arhitektid Tue Hesselberg Foged, Garsten Gori, Uffe Laursen ja Sinus Lynge jt
- ▶ II koht “TLN 247” – arhitektid Hollandist
- ▶ III koht “Arts Factory” – arhitektid Portugalist

töö üks autoreid Karsten Gori oma ideed. Lisaks peaks töö linnale ka lahtist ruumi pakuma.

Tallinna peaarhitekt ja žürii liige Endrik Mänd pidas tulemust Tallinna linnaruumiga ideaalselt haakuvaks. “Aegumatu arhitektuur ja loogiline ülesehitus tagavad kasutuskõlblikkuse veel aastate pärast,” unistas ta. Žürii esimees ja kunstiakadeemia rektor Signe Kivi nimetas rahulolupuhangus tulemust püstitatud ideaalide kehastuseks.

Žüriisse kuulusid peale Signe Kivi ja Endrik Mäni Eesti Arhitektide Liidu aseesimees Indrek Allmann ja teised arhitektid ja spetsialistid kodus ja välismaalt. Kristiina Kuus

▶ Arhitekt Peeter Tarseva loodud kunstiakadeemia asemele tuleb uus hoone toob Viru ümbrusse väljaku tagasi.

ÄP KOOLITUS

Eesti Betooniühing

Nõuded betoonist ehitiste projekteerimise ja ehitamise ning betooni tootmise kohta, Betooniühingu juhendid BÜ2 ja BÜ3

▶ BÜ2 betoon ja raudbetoon. Spetsifitseerimine, tehnoloogia, kvaliteet, vastavushindamine.

Kuidas tagada betoonehitiste ja -konstruktsioonide kvaliteet? Käsiraamat tellijatele, konstruktoritele, ehitajatele, tootjatele ja kõigile betooniga kokku puutujatele.

▶ BÜ3 betoon ja raudbetoon. Projekti ehituskirjeldus ja joonised.

▶ Mida peab sisaldama betoonehitise või -konstruktsiooni projekti ehituskirjeldus (seletuskiri)?

▶ Millised peavad olema betooni joonised? Nõuded ja näidised

▶ Lektorid Toomas Laur (TTÜ, BÜ2 kaasautor) ja Heiki Meos (OÜ EstKONSULT, BÜ3 kaasautor)

▶ koht TTÜ Energeetikamaja, Ehitajate tee 5, Tallinn

▶ aeg 15.05

▶ eelregistreerimine kuni 08.05

▶ hind 500 kr

▶ betooniühingu liikmetele 200 kr

▶ lisainfo www.betoon.org

Säästva Renoveerimise Infokeskus

Koolitussükkel säästvast renoveerimisest miljööväärtuslike alade elanikele, vanade hoonete haldajatele ja huvilistele Haapsalus ning Pärnus

▶ aeg 07.05, 08.05, 14.05, 15.05, 22.05 (Haapsalu) 09.05, 10.05, 16.05, 17.05, 23.05 (Pärnu)

▶ koht Lihula mnt 3, Haapsalu, Nikolai 27, Pärnu

▶ vajalik eelregistreerimine

▶ osavõtt tasuta

▶ Savikrohvi, soojustuskrohvi ja looduslike savivärvide praktiline töötuba

▶ juhendajad Marko Kikas ja Liina Asu-Raag

▶ koht Väike-Patarei 5, Tallinn

▶ aeg 20.05

▶ vajalik eelregistreerimine

▶ hind 400 kr

▶ Pillirohmatt, lubikrohv ja lubivärvid

▶ juhendaja Tanel Tubin

▶ koht Väike-Patarei 5, Tallinn

▶ aeg 27.05

▶ vajalik eelregistreerimine

▶ hind 400 kr

▶ Arhitekt Henno Adrikorni nõustamistunnid

▶ koht Väike-Patarei 5, Tallinn

▶ aeg kolmapäeviti

▶ vajalik eelregistreerimine

▶ lisainfo: www.renoveeri.net

TÖSTUKITE, JÄRELHAAGISTE JA EHTUSSEADMETE RENT

tel 55 586 492

Ekskavaator JCB 4CX

roksonitööd tel 610 2262

www.elmetrans.ee

ELME TRANS OÜ

Lamekatuste ehitus, soojustamine ja renoveerimine

www.hillarino.ee
Tel 56 44 198

Valmistame lisaseadmeid ekskavaatoritele ja frontaallaaduritele:

- hüdrovasaraplaadid
- kobestuskihvad
- lumesahad
- kiirliited
- kopad

Tel 509 2970, pomemet@pomemet.ee
www.pomemet.ee

OSB, MDF, HDF, PKP, PLP, MFP
www.vineer.ee
Debora Grupp | 508 7678 | 637 9234

Hüdrovasarad kohe kätte

Industech Baltic OÜ
Mäealuse 10,
12618 Tallinn
tel 681 3560
info@industech.ee

KOPRA-TRANS
www.kopra-trans.ee

Osa- ja täiskoormate regulaarveod Baltimaade ja Skandinaavia suunal.

Helsingi ja Riia tarneaeg 24h

Kopra Transport OÜ
Kesk-Sõjamäe 10a, 11415 Tallinn
tel 605 8115, faks 605 8116
e-post info@kopra-trans.ee

GEHL

agrovaru
EHITUS- JA KOMMUNAALMASINAD

- MINIEKSKAVAATORID
- KOMPAKTLAADURID
- FRONTAALLAADURID

info@agrovaru.ee
www.agrovaru.ee

Vana-Narva mnt 30/5 Maardu,
tel 633 9290 ja 633 9291, faks 6 339292

Hooldus ja remont:
Tartu tel 53 420 860, Viljandi tel 50 21 593

PRIMEKSS

Betoonist pöranda teeb Primekss!

www.primekss.ee • Tel 50 12 376 • info@primekss.ee

Põrguvälja tee | Lehinja küla | Rae vald | 75306 Harjumaa
tel 603 2055 | faks 607 6377 | www.atlas-estee.ee | info@atlas-estee.ee

ATLAS EESTI OÜ

TÖSTESEADMED VEOKITELE
EKSKAVAATORID
roomikutel
ratastel
raudteel

TELESKOOPLAADURID
täisraamil
pöördvooga raamil
konteinerikäsitslus

SEADMETE HOOLDUS
REMONT, VARUOSAD

RATASLAADURID

TEEHOÖVLID
PINNASEÕELAD
KIVIPURUSTID
MATERJALIKÄSITLUSMASINAD
SADAMATRAKTORID
KONTEINERTÖSTUKID

www.terex.com

FERRARI

AT ANDOVER TRAILERS

www.andover.ee

RASKEVEOTREILERID

Tänavakividest

- * parklad
- * teed
- * hoovid

* ÕUEMEISTER OÜ *

Tallinnas tel 56 51 979
Pärnus tel 53 844 175
Faks 607 0230
www.ouemeister.ee
ouemeister@hotmail.ee

PAVE EDGE

revalkiivi systems

www.revalkivisystems.com

PUIDUBÖRS IGAL KOLMAPÄEVAL TEL 667 0069

kood	materjal	möödud (mm)	kogus (tm)	1 tm hind (kr)	kontaktandmed
MÜÜK					
025	saare, tamme, pöõgi, lehise ja kase saematerjal; pöõgist ja tammest sisevoodrilauad, pärnapuust saunalaud; tammest, saarest, pöõgist siseseina voodrilauad eri muustritega	eri möödus	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 50 48 445, 52 76 943, jaak.kalm@puiduari.ee
300	laost kuivatatud kuuse saematerjal	100 x 175 ja 150 x 200 mm	kokkuleppel	100 m³	tel 50 52 958 Jaanus
374	kuivatatud lehise saematerjal, lehise terrassilauad, kuivatatud saare saematerjal, kuivatatud punane tamm	32/38/50 x 100-200 mm 28 x 95/120/145 mm 25/32 x 100-400 mm 25 x 150 mm	kokkuleppel kokkuleppel kokkuleppel kokkuleppel	al 5800 kr/m³ al 22 kr/jm al 9000 kr/m³ al 9000 kr/m³	tel 53 489 602, 606 2910 Urmast@timber.ee tel 50 29 758, 606 2910 Kristi@timber.ee
523	ehituslik saematerjal	pikkus 3-6 m		kokkuleppel	Rekandi Group OÜ, tel 50 90 826, 32 55 595, rekandi.group@mail.ee
686	sae- ja hõõvelmaterjalid, tugevussorteeritud materjal (kuusk, mänd ja lehis)	eri möödus	kokkuleppel	kokkuleppel	OÜ Teamwood, tel 52 69 446, olle@teamwoodtimber.com
727	kuivatatud valge tamme saematerjal	25/32 x 100-200 mm	vastavalt tellimusele	al 12 000 kr/m³	tel 50 29 758, 606 2910 kristi@genetrade.ee

Pesaehitushooajal järjekorrad lühikesed!

walsekto

100% looduslik tselluüllisoojustus

www.soojustus.ee
tel 50 33 593 • faks 63 79 535

Puidupahtlid

- termopahtlid
- pulberpahtlid ja pastad
- niiskuskindlad pastad
- parandusvahad
- parandusmarkerid
- pakkeliimid
- liimpüstolid

Tel 50 39 937
lea@meritreid.ee
www.meritreid.ee

OST					
447	alusematerjal	eri möödus	kokkuleppel	kokkuleppel	OÜ Silvanus-Metsatööstus tel 52 92 037, info@silvanus.ee
546	kuusepalk, saematerjal wet/KD	eri möödus			tel 674 7483, 50 92 168, faks 674 7556, artur@haret.ee
590	haava- ja leppapalk			800 kr/tm	Rekandi Group OÜ, tel 50 90 826, 32 55 595, rekandi.group@mail.ee
726	männi saematerjal	50 x 200	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 50 92 569, toomaskuusk@hotmail.com
728	kaubaaluse materjal	vastavalt spetsifikatsioonile	kokkuleppel	1750-1900 kr + km	tel 52 32 452, faks 655 8262 koidulamai@hotmail.ee

TEENUS					
348	saematerjali kuivatus-, hõõveldus, sorteerimis- ja ladustamisteenus, saematerjali müük		kokkuleppel	väga soodsad	tel/faks 637 9086, Vana-Narva mnt 8a, Tallinn
725	puidu kuivatamine, hõõveldamine, splittimine				Rägavere tee 81, Rakvere, Lääne-Virumaa, tel 53 73 6931, Raivo Kuber

EREK FASSAADIKATTED

Kerge, tuulutusega Rootsi kivifassaad

MARMOROC

EREK OÜ
Järvevana tee 5, 10132 Tallinn
Tel 626 2708 • www.erek.ee
E-post: marmoroc@erek.ee

KIIRESTI KOOSTATAVAD KONTEINERID

EHITUSELE, KOJU, LAOPINNAKS
MÖÖDUD 2 m x 3 m, 2 m x 4 m

Kokkupanek alates viiest minutist.
Võimalus liita mooduleid!
MÜÜK JA RENT BOS Eesti OÜ
www.bos-eesti.ee
Tel 50 29 823, 51 09 870

MÜÜA TEGUTSEV PUIDUTÖÖTLUSFIRMA JÕGEVAMAAL

Pajusi vallas, Vägaris. Kogupind 1300 m², sh tootmishoone koos mitmesuguste puidutöötlemisseadmetega 900 m² (internet, ventilatsioon, kommunikatsioonid), laohoone 400 m² ja kaks puidukuivatit (30+30) kogumahuga 60 m³. Logistiliselt hea asukoht Kesk-Eestis.

Hind 2,9 milj. Kontakttelefon 52 07 147, Koit Tõnisson

PIIRDEADEDADE TERVIKLAHENDUSED
www.sungate.ee

SUNGATE SECURITY OÜ
Kaldja 3, 11625 Tallinn, Eesti
tel. (+372) 670 11 00,
faks: (+372) 670 17 33

- tööstus- ja eriotstarbelised piirdeaiad - projekteerimine, müük ja paigaldus
- võrkaiaid
- paneelaiad
- väravad
- automaatikasüsteemid
- tumikeed
- tõkkepuud
- teetõkked
- läbipääsusüsteemid

Võimas võsalõikaja ainult **2660 kr**

ht.ee

Kingituseks aiandusmessi pääsmed.

EHITUSOOJAKUTE, BÜROOKONTEINERITE VALMISTAMINE JA RENT

www.maibrok.ee
tel 51 74 188

ROLLING DOORS

Ülestõstetavad garaaži- ja tööstusüksed, automaatika

Tootmine, müük, paigaldus

Kontakt Viljandis:
tel 508 6841,
faks 439 7380
info@rollingdoors.ee
www.rollingdoors.ee

Tänavakivide paigaldus

AS Merilyn Grupp
Tel 50 59 045
faks 655 0137
E-post: mgrupp@mgroup.ee

www.mgroup.ee
12 aasta KOGEMUS
GARANTEERIB KVALITEEDI!

Systemair

Peterburi tee 99b
13812 Tallinn
Tel 606 1888

Ringtee 37
50512 Tartu
Tel 736 6130

VENTILATSIOONISEADMETE JA -MATERJALIDE MÜÜK

systemair@systemair.ee
www.systemair.ee

PÕHJAVÄLGUS

Ajatut ja kaunist valgust Teile

www.pohjavalgus.ee
Edasimüüjad:
Camel Mööbel Tallinn, Tartu
Aatrium Sisustuskaubamaja, Tallinn

www.matskawa.ee

MATSKAWA ATLAS

Matskawa OÜ Aruküla tee 2,
Jüri alevik, Harjumaa
tel 55 677 418, 58 122 710,
kaspar@matskawa.ee

TEEME

- üldehitustöid
- fassaaditöid
- puidutöid
- saunade ja parketi paigaldust
- elektritöid
- raamatupidamist

FIXTONY ARENDUS OÜ
Kuhlbari 1, Tallinn
info@fixtony.ee
tel 51 25 986
faks 620 7585

KATUSETÖÖD, OWENS CORNING bituumensindel-materjalid

www.sindelkatus.ee
info 738 1740
52 19 599

Otsin koostööpartnerit

KAUBAALUSE LAUA TOOTMISEKS

KONTAKT:
tel 52 32 452; faks 655 8262
e-post: koidulamai@hotmail.ee

Camina kaminad ja ahjud
"hubane toasoo mõistliku hinnaga!"

LINTMAN

Kaminaahi kutab koos ventilaatoriga ära üle 100 m² suuruse ruumi

Tule ja tutvu Camina kaminavalikuga ning küsi pakkumist!

Hiiu Ehitusmaterjalid
Lauliku 2b, Tallinn
Tel 672 4802
www.lintman.ee

Kaminahi KARL **44 200 kr**

ENSTO

KUUMTSINKIMINE

TSINGIVANNI MÖÖDUD
pikkus 6,5 m, sügavus 2,5 m ja laius 1 m

- ✓ Omame üle 10aastast kuumtsinkimis-kogemust.
- ✓ Ensto Ensek ASI kvaliteedijuhtimissüsteem vastab ISO 9001:2000 standardile ja keskkon-najuhtimissüsteem ISO 14001 standardile.
- ✓ Ainsana Eestis tehakse meil väikedetailide kuumtsinkimist tsentrifuugis.
- ✓ Kuumtsinkimisalane konsultatsioon.
- ✓ Roostevastane garantii aastateks.

ENSTO ENSEK AS Paldiski mnt 21, 76607 Keila Tel: 6512 170, 503 5492, 53 40 6191 Faks: 6512 171

ARVAMUS

ÄP ÄRILAUSE

Oleme õrnas majanduslanguses.

Alan Greenspan, föderaalreservi endine juht, intervjuus Bloombergile
Äripäev, 06.05.2008

toimetuse seisukoht | kommentaarid |

ÄP PALJU ÕNNE!

Irina Kotovitš 49
Marati juhatuse liige
Viktor Kljain 48
Telfer Grupi juhataja
Mikko Tapio Kuosmanen 48
ABC Kinga juhatuse liige
Aivar Ader 47
Esmari Laevade juhataja
Sven Palm 42

Balti Meediamonitooringu juhatuse liige
Andres Pettai 42
Korea Auto juhatuse liige
Monika Tamm 40
Tridensi juhatuse liige
Ants Puusta 36
Kemira GrowHow juhatuse liige

ÄP REPLIIK

ID-kaart ei pruugi olla netipangas turvalisem

Mai alguses pidin pankka vahetama. Hansapank, nagu paljud teisedki pangad, kehtestas ühepoolset paroolikaardile tehingupiirangu. Seda hoolimata minu vastuväidetest, et pean ID-kaardi kasutamist ebaturvalisemaks. Alates maist ei saa paroolikaardiga internetipanka sisenedes rohkem kui 5000 krooni eest tehinguid teha. Selgus, et ainsaks pangaks, kes kliente paroolikaardi tehingupiiranguga ei ahista, on Nordea. Hea seegi, et Hansapank mult raha ülekandmise eest Nordea Panka teenustasu ei võtnud.

► Kalle Kulbok, murelik pangaklient

Kas väited, et ID-kaart on turvaline, peavad paika? Pangatehingutes võib ID-kaart küll veidi turvalisem olla, ent oma seljataguse kindlustamiseks ohverdab pangaliit klientide elektroonilise identiteedi. Kui paroolikaardi paroolid ja salasõnad väljuvad kontrolli alt, kaotab pangaklient maksimaalselt oma arvel oleva raha.

Kui aga kontrolli alt väljuvad ID-kaart ja selle PIN-koodid, võib sinu digiallkirjaga olla vormistatud miljonilisi laenulepinguid või maha müüdü kogu su kinnisvara. Asjaolu, et pangad küsivad tehingu kinnitamiseks ka PIN-2 koodi, muudab isiku elektroonilise identiteedi tarbekaubaks.

Paroolikaardi ebaturvalisuse eelduseks on viirustega nakatunud arvuti. *Keylogger*'i abil saadakse teada salasõnad ja

paroolid ning see võimaldab pahalasel pangaarvet kasutama hakata. Ent *keylogger* loeb 90kroonise kaardilugeja kasutamise korral PIN-koodid välja samamoodi (700kroonine kaardilugeja tuleks eraldi "nakatada"). Tõsi, ID-kaardi enda kopeerimine ei ole äratasuva hinnaga mõeldav. Ent piisab, kui PIN-koodid omandanud isik saab sinu ID-kaardi ajutiselt enda kätte. Teisel juhul võib viirus teha sinu eest tehinguid või anda kohustustele digiallkirja sel ajal, kui ID-kaart on sinu kaardilugejas.

Kui paroolikaardi ei võta taskus ruumi, siis PIN-kalkulaatori või ID-kaardi lugeja kaasavedamine on tülikam. Viimast ei pruugi igal pool arvuti taha saadagi. Rääkimata võimalusest, et ID-kaardi kiip tõrkuma hakkab ja ID-kaart väljavahetamist vajab (praktikas esinenud juhtumid).

Kahtlustan, et näilise turvalisuse eest seismise taga on sertifitseerimiskeskuse soov ID-kaardile kunstlikult rakendust leida. Lisaks loodavad pangad ID-kaardi näilise turvalisusega oma vastutust vähendada. Kliendi täiesti arvestatav teoreetiline võimalus vihma käest räästa alla sattuda ei ole aga pangaliidu mure.

Kuidas ärandada ühemehefirmat

Tänane Äripäev kirjutab kurioosetest võimalusest saada mõne äriühingu täievoliliseks juhatuse liikmeks, tagandades enne õige juhatuse liikme. Ja asuda siis firma pangaarvega tööle. Või tellida kaupa ja jätta maksmata.

Valdavalt on tegu olnud ühemehefirmadega, mis on üle võetud kriminaalse taustaga meeste poolt.

Valkuse vormistab juriidiliselt korrektseks toiminguks vallasekretäri õigus tõendada allkirja, mis muidu on notari pädevuses.

Äripäev on ebaseeldivalt üllatunud, et äriregistri toiminguid saab nii lihtsasti sooritada.

Aus ettevõtja ei oska kahtlustadagi, et keegi võib sinu firma päise päeva ajal pihta panna.

Meie arvates ei tohiks vallasekretäri olla õigust tõendada ettevõtlusega seotud toiminguid.

Et vallasekretär tõendab allkirja, on ilmselt heas usus paika pandud. Inimene tahab teha volikirja, et keegi teine näiteks tema pensioni välja võtaks, kuna ta ise mingil põhjusel ei saa.

Vallasekretär tõendab, et allkiri sellel

ÄP JUHTKIRI

Meie arvates ei tohiks vallasekretäri olla õigust tõendada allkirja, mis puudutavad ettevõtlusega seotud juriidilisi toiminguid.

volikirjal on õige, sest kes tunneb oma valla inimesi paremini kui vallaametnikud? Vähemalt teoreetiliselt?

Põhimõte – vähem bürokraatiat – on iseenesest õige.

Lihtsate juriidiliste toimingute puhuks pole notari juurde tarvis minna – panna kinni notariaeg, maksta notari-tasu jm.

Allkirja tõendamise õigus on ka haigla juhatuse liikmel – dispanseeritud haige soovib ka juriidilisi toiminguid sooritada, aga pole füüsiliselt selleks võimeline. Siit allkirja tõendamise vajadus.

Kuivõrd vallasekretäri on õigus allkirja tõendada, siis päris seaduseauguks

olukorda nimetada ei saa, pigem selliseks halliks tsooniks.

Ent kummaline on, et siia alla kuuluvad ka ettevõtlusega seotud toimingud. Need ei peaks olema.

Ei ole mõeldav, et vallasekretär võtab enda peale notari kohustused ja vastutuse, tegeldes detailsete taustauuringutega.

Kuidas uuesti omanikuks tagasi saada? Üsna kummaline tundub äriregistri soovitus panna äriühingu õigel omanikul seesama valskus omakorda toime, et niiviisi võõras eemale puskida.

See toob meelde nõukogude aja, mil autodelt varastati kojamehi: kui sinu autolt olid need varastatud, oli kõige lihtsam tee need võtta järgmiselt ettejuhtuvalt autolt.

Ebaseaduslikkust ei tohiks heastada uue ebaseaduslikkusega, vaid paremini läbimõeldud seadusandlusega. Võimalik, et selle juurde kuulub ära suurem kogus positiivset bürokraatiat.

ÄP LOE ÄRIPÄEVAST

"Petturid trügivad firmade juhatustesse"
► lk 4-5 tänane kaanelugu

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265, (372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress

Toimetuse: e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111, faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus Väinu Rozental, vainu.rozentel@aripaev.ee

Reklaamiosakond: e-post: reklaam@aripaev.ee,
tel: (372) 667 0105, faks: (372) 667 0200
Seminarid ja käsiraamatud: tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290
Raamatuklubi ja infolehtede toimetuse: tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Tellimine ja levi: e-post: register@aripaev.ee,
tel: (372) 667 0099, faks: (372) 667 0300
Tiraaž: 25 600
Tellimine internetis www.aripaev.ee/tellimine
Tellimishind 12 kuuks 3460 kr
Äripäev veebis: www.aripaev.ee

Toimetuse võtab endale õiguse kirja ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioossed teemad) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

ÄP RETRO

Täna

► ehk 7. mail tähistati vanasti raadiopäeva, ühtlasi kõigi sidetöötajate püha. Kettaga lauatelefoni, telegrammi ja telegraafi juurest oleme jõudnud mobiiltelefoni, SMSi ja e-kirjani. Seega oleme kõik ühtpidi sidetöötajad. Elagu mai, elagu meie!

► Eesti Energia juhatuse esimees Sandor Liive pakub energias.

ÄP ÜLLATUS

Tahab ära teha

Eesti Energia juht Sandor Liive avaks Eesti elektrituru varem kui kuue aasta pärast. Veel toetab ta elektrijaamade ja põhivõrgu eraldamist ja Eesti Energia börsileviimist. Ehk isegi tuumaajaama? Suure riigifirma juhi puhul pole alahoidlikkusest tavalult juttugi.

Päästerõngas hulbib niisama

Eesti tegi 1997. a strateegiliselt õige otsuse, luues 701,6 miljoni krooniga stabiliseerimisreservi, mis teenib tulu investeringutelt ning saab igal aastal riigieelarvest raha lisaks. Oktoobris 2007 teatas rahandusministeerium valitsusele, et reservi 9 kuu tulusus oli 2,85%, III kvartal üksikuna oli küll kõrgema näitajaga, kuid aasta tervikuna, nagu varasemadki, jäi tagasihoidlikuks.

Rahandusministeerium on reservi eesmärkide kohta kirjutanud, et esimestel kohadel on finantsvahendite väärtuse säilimine ja kõrge likviidsuse garanteerimine ning alles kolmandal kohal tuluteenimine. Põhimõtteliselt on kõik õige: riigi rahaga ümberkäimise põhimõtted peavadki olema pigem konservatiivsed ja madalale riskile orienteeritud. Kuid vaadates teenitud tulu suurus, siis kas võime kindlalt väita, et finantsvahendite väärtuse säilimine on tagatud, inflatsioon ei ole väärtust ära söönud ja riigi tulevik on paremini kindlustatud? Arvan, et siin on mõtlemissainet.

Enamikul riikidel on oma investeerimispoliitika ja selle elluviimiseks loodud fon-

ÄP VAHENDAB

Peeter Saks

Stabiliseerimisreservi praeguse majandamisviisiga pole Eesti kasutanud võimalust saada targemaks.

► BaltCap Managementi managing partner

did. Poliitikute ja kõrgemate ametnike otsustada on üldine investeerimisstrateegia ning tegevmeeskonna ülesanne on sellest lähtuvalt kujundada igapäevatoõ. Nafat tootvad riigid panustavad olulisel määral teiste tööstusharude arendamisse, et riigi majandus oleks mitmekülgne ega sõltuks vaid ühe haru hinnatõusudest ja -langustest. Singapur näiteks on tuntud selle poolest, et riikliku stabiliseerimisreservi vahendeid investeeritakse peamiselt tehnoloogia- ja farmadesse.

Riigid, kes mõtleavad tulevikule, on valinud aktiivse investeerimisviisi, mis on küll vaevalisem ja riskantsem kui passiivne lähenemine, kuid selle kaudu omandatakse ko-

gemusi valdkondadest, kuhu investeeritakse. Kokkuvõttes loetakse rohkem väärtust.

Stabiliseerimisreservi praeguse majandamisviisiga pole Eesti kasutanud võimalust saada targemaks. Meie kehvamate päevade päästerõngast ujutavad välismaised meremehed, võib-olla hulbib see niisama ringi, samas kui me ise vaatame kaldalt. Peame endalt küsima, kas teistid oleks saanud paremini? Küllap oleks, kahjuks aga hüpoteetiliseks mõtteks jääbki, sest praktilist kogemust meil ju pole. Pole ise proovinud, pole ise kaotanud ja pole ka ise võitnud.

Siinkohal maksab mõnes mõttes kätte meie rõhutatud avatus ja välismaise kumardamine. Taasiseseisvumisperioodi jooksul on tul-

nud ette, et Eesti on nii avatud, et iseenast enam ei märkagi. Kui meie riik on langetamas olulisi valikuid või läbi viimas suurt tehingut, kutsutakse otsejoones appi välismaine partner. Et üks kohalik ei solvaks, kui valiti teine.

Tulemused on kaheldavad: mitmeid paljukiidetud suurinvestoreid on hiljem lausa politseiga üle maailma taga otsitud. Isegi globaalselt tuntud kaubamärk ei tähendada alati kõrgeimat kvaliteeti ja sooritust.

Suhteliselt hea eeskuju on Rootsi. Sealset pensionivarad on riik usaldanud kuue riiklikult hallatava AP-nimelise fondi käsutusse, millel kõigil on oma investeerimisüksus ja veidi erinev strateegia, kuid kõik nad on aktiivsed investorid ning konkureerivad samas ka omavahel. Suur osa AP-fondide varast on investeeritud võlakirjadesse ja madalama riskiga varadesse, kuid aktiivsete investeeringute osakaal üha kasvab. AP-fondid on investeerinud globaalselt rohkem kui 3500 firmas, osaledes nende juhtimises ja suunates arenguid fondide ja seeläbi ka Rootsi riigile sobivas suunas.

Kange õlle ohtlik pealetung

Alates eelmisest aastast on koos majanduskeskkonna ja jähnenemisega tugevalt tunda odavate ja kangete õllede segmendi tõusu kvaliteetõllede arvel. Väliskeskonnast tulenevad ohud on andnud praeguseks tugeva tagasilöögi kvaliteetõllede brändidele ning kui õlletootjad ei püüa turgu korrigeerida ning ohtudele reageerida, soodustab praegune majanduskeskkond kangete õllede kasvu veelgi.

Õlletootjad peaksid võtma eesmärgiks ilmnenud ohtude ja trendide levikut peatada. Esimesi sellesuunalisi samme on ka tehtud, kuid 2008. aastal plaanime suunata suuremad jõud kvaliteetõllede turuosa tugevdamisele, et arendada Eesti õllekultuuri. Üks sellesuunaline ettevõtmine käesoleval aastal on investering Saku Originaali imagokampaaniasse: suunata kodumaise õlletarbija tagasi kvali-

ÄP VAHENDAB

Rauno Stüff

Kvaliteet kasvab kvaliteetsete brändide ja -pakendite arvel – purk ja klaaspudel, mitte plastik.

► Saku Õlletehase turundusdirektor

teetbrändide juurde. Teeme teadlikult suure investeringu kvaliteetmarki turusituatsioonis, kus odavate ja kangete õllede pealt kiire raha korjamine oleks lihtne, kuid ebaeetiline. Oleme veendunud, et odava õlle tootmine toob raha sisse lühiajalisel, kuid ei taga turgu pikaajalist arengut ja jätkusuutlikkust.

Oleme alati investeerinud suurima osa kvaliteetmarkidesse. Kanged õlled konkureerivad teatavasti kange alkoholi: selle mõju on ühis-

konnas oluliselt suurem kui lahjal alkoholil. Majanduskasvu õitseaial hakkasid Eesti õlleturul kvaliteetbrandid kiiresti kasvama ning võis täheldada, et meil hakkas kujunema kvaliteetõllede tarbimine. See mõjutab omakorda positiivselt Eesti õllekultuuri ning tarbimisharjumusi.

Eesti Õlletootjate Liidu andmetel langes mullu õlleturu maht 1,4%. Kuigi õlleturg näitab langusmärke, ei ole eesti inimeste alkohoolsete jookide tarbimine vähe-

nenud – vähenenud on just õllede ja lahjade alkohoolsete jookide müük üldise alkohoolsete jookide müügi tõusu kontekstis.

Nimetatud tendentsi on võimendanud ka Eesti jäik aktsiispoliitika: eesti õlled on muutunud vähematraktiivseks turistidele. Kuna eesti õlu ei ole enam võrreldes soome, rootsi ja läti õllega nii soodne, oleme kaotamas Soome turiste Lätile.

Sellest johtuvalt kesken-dume tänava rohkem kodumaisele tarbijale ja proovime Soome turistide poolt jäetud tühimikku täita. Kvalitatiivne kasv saab toimuda ainult kvaliteetsete brändide ja kvaliteetpakendite arvel – purk ja klaaspudel, mitte plastikpudel. Tulemuse saavutamiseks peab andma oma panuse ka riiklik alkoholipoliitika. On kõigi huvides ennetada alkoholi liigtarbimist ja seista kultuurse ning mõistliku õlletarbimise eest.

KÕIK REMONDISEADMED JA ABIVAHENDID TEIE TÖÖKOTTA

WWW.REMONDITEHNIKA.EE

SORENT GRUPP

Renoveerimistööd
Üldehitus
Objektijuhtimine
Konsultatsioonid

Jätkame tellimuste vastuvõttu kevadeks ja suveks

Tallinn: 56 931 640, 56 931 641
Tartu: 56 931 645
sorent.grupp@gmail.com

PARKIMISSÜSTEEMID TÖKKEPUUD

kinema

WWW.KINEMA.EE
TEL. 659 9166

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24h jooksul! Suur nimevõll!

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

Autoklaasi number

1202

Igalt telefonilt

Valmisfirma (OÜ, AS) kätte 1 päevaga!

Äriühingud alates 5900 kr

Tõnismägi 3a
Tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

ARTICARD SECURITY

Tel 654 5105
info@articard.ee
www.articard.ee

BÜROOVALVE 499 kr kuus

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS KORRALDAB 14. ja 22. mail 2008 Burmani Willas Kadaka tee 62 KOOLITUSE:

Äripäev

TEENINDUSJUHI TÕHUSAD TÖÖVÕTTED

Kuidas saab teenindusjuht tagada teenindusmeeskonna edu?

Koolitus

... annab olulised võtted, mis võimaldavad tõhustada teenindusmeeskonna tööd ja lahendada teeninduses ette tulevaid probleeme;

... õpetab, kuidas teenindajaid kaasata ja innustada;

... kasutab ainulaadset kombinatsiooni interaktiivsete juhtumikäsitlusmeetodide: juhtimisteatrit, rühmatööd, arutelu, kodutööd juhtumianalüüsiga;

... pakub värskeid ideid teenindajate aitamiseks nende rollisisenemisel ja selles püsimisel

... annab juhi isikliku edutegurite tagasiside;

... on suunanud teenindusvaldkonna juhtidele, kes tegelevad igapäevastel teenindajate juhtimisega.

Koolitaja on Mart Raik.

Koolitus toimub kahes osas: 14. ja 22. mail 2008 Burmani Willas Kadaka tee 62. Täpsemat kava vaata aadressil www.aripaev.ee/koolitus. Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni). Juhul, kui korraga registreerub ühest maksjaettevõttest rohkem kui üks osaleja, on osalemise hind 10% soodsam, 7605 krooni (km-ga 8974 krooni). Hind sisaldab koolitusmaterjali, lõunasööke ja kohvipause, ning üht Äripäeva raamatut. Info ja registreerimine telefonil 667 0413 või elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee.

NB! Kohtade arv on piiratud!

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

Äripäev

selle
nädalal

Esmaspäev

Kinnisvara
Oma Maja

Teisipäev

Logistika
Tulumaksu-
seaduse erileht

Kolmapäev

Ehitus
Koolituse erileht

Neljapäev

Tööstus
Töökuulutused

Reede

Puhkepäev

Meie film rohib USAs

“Laulev revolutsioon” meeldib ameeriklastele

ÄP WASHINGTON
Kertu Ruus
Kertu.ruus@aripaev.ee

Pea poolesajas Ameerika kinos linastunud dokumentaalfilm “Laulev revolutsioon” on vaatajate arvu põhjal seansi kohta tõusnud USA populaarseimaks dokumentaalfilmiks. Ja kõik kiidavad.

Võtame näiteks 25aastase turundusspetsialisti Torey Doverspike'i, kes enne filmi nägemist ei teadnud Eestist midagi. “Aga kui olin selle ära näinud, siis tundsin Eesti üle suurt uhkust,” sõnab neiu. Doverspike'i kindel veendumus on, et film suudab ameeriklastele naha alla pugeda.

Balti juurtega lapsed saavad aimu ajaloost

Filmi põhilised vaatajad USAs on Balti juurtega inimesed, koorid ja muusikahuvilised, ning poliitikaorganisatsioonid.

Nii otsustas ühel kenal kesknädala õhtul tulla Washingtoni E tänava kinno Läti juurtega Blumbergside perekond. Arhitekt Laura ja jurist Peteris on mõlemad USAs sündinud, kuid seda olulisem on neile, et nende üheksa-aastane poeg õpiks tundma oma pere ajalugu. Või võtame USA maksumaksjate liidu asepresidendi Pete Sepa,

kelle nimi räägib küll Eesti päritolust, aga kes mitmenda põlve ameeriklasena on oma juured ammu unustanud.

Muljet avaldavad eestlaste julgus ja otsustavus

Sepp teadis Eesti maksureformidest, kuid alles see film näitas talle, kuidas eesti rahva soov oma vaba riiki ehitada nende reformidele jõu andis. “Julgus muutuda, valmistus uutest võimalustest, otsustavus teha ise tuleviku ajalugu,” loetleb Sepp kaugeles rahvuskaslastes avastatud omadusi.

Veel üheks filmi patrioodiks on Heritage'i Fondi välissuhete juht Bridgett Wagner, kes on korraldanud filmile kaks suursugust linastust fondi üritustena.

“See on igipõline Taaveti ja Koljati lugu,” nendib Wagner kõhklemata vastuseks küsimusele, kas ameeriklased filmiga haakuvad.

Tegijadki rõõmustavad. “Filmi edu on ületanud kõik meie ootused,” kiidab režissöör ja produtsent Jim Tusty, kes tegi linasteose koos oma naise Maureeniga.

Rahaliselt loodavad filmi tegijad nulli jõuda siiski alles DVDde müügiga, mis peaks algama augustis. Ainuüksi levitamisele ja reklaamile kulub Jim Tusty sõnul kokku 700 000 dollarit.

► Heritage'i Fondi välissuhete juht Bridgett Wagner, kes on korraldanud filmile kaks linastust sadade vaatajatega, võib detailselt kirjeldada linasteose kõige liigutavamaid kohti. Foto: Kertu Ruus

Euroopa levitajal suured plaanid

“Laulva revolutsiooni” levitaja Euroopas Ocule Films esitles filmi aprillis Cannes'is aasta dokumentaalfilmide müügiüritusel.

Varsti peaks saama vilju noppida. Nüüd oodatakse telekanalite pakkumisi vähemalt 15 Euroopa riigist. Ja see 15 riiki on ülimalt konservatiivne prognoos.

“Me ootame, et sellest saaks klassika – filmi veretu revolutsiooni sõnum on ju suurepärane,” sõnab Ocule Filmsi tegevjuht Kirt Eftekhar. Ta avaldab lootust, et kui esimesed telejaamad filmi näitamise õigused ostavad, siis edasi levib kuuldus heast filmist juba isenesest.

“Me ootame, et sellest saaks klassika – filmi veretu revolutsiooni sõnum on ju suurepärane,” sõnab Ocule Filmsi tegevjuht Kirt Eftekhar. Ta avaldab lootust, et kui esimesed telejaamad filmi näitamise õigused ostavad, siis edasi levib kuuldus heast filmist juba isenesest.

ÄP MIS ON MIS

“Laulev revolutsioon”

► 2006. aastal valminud ja mullu detsembris USAsse jõudnud filmi on praeguseks näidatud enam kui 40 kinos, suve lõpuks peaks see jõudma 80 linna üle Ameerika.

► USAs on filmi näinud ligi 20 000 inimest, suve lõpuks peaks see arv ulatuma 50 000ni.

► Iga kino näitab filmi alguses ühe nädala. Kui filmi vastu on huvi, saab film joosta veel nädala jne. Film on paljudes kinodes ennast tõestanud: näiteks New Yorgis USAs ja Vancouveris Kanadas jooksis see viis nädalat.

► DVDd peaksid USAs müügile tulema augustis. Filmi tegijad paluvad tungivalt, et need enne seda Eestist Põhja-Ameerikasse ei jõuaks.

ÄP TSITAAT

Filmi edu Ameerikas on ületanud kõik meie ootused.

Jim Tusty, dokumentaalfilmi “Laulev revolutsioon” produtsent ja režissöör

Rohkem kui A3 printer

Kyocera KM-1650

- **Formaat A3 – A6**
- Kiirus 16 lk/min
- Koopiamasin
- Võrguprinter (PCL, PostScript)
- Dokumentisõõtja
- 300 lehe paberisahtel
- **Trükise hind 10 senti**

24 900.- EEK

ühilduvus

turvatus (Secure print)

tehniline tugi

tarkvaralised lahendused

kuluhaldus

süsteemihaldus

MEID VÕID USALDADA

KYOCERA

www.kyocera.ee